

Teoretický návrh fiskálního federalismu v Evropské unii

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Petr Strejček, Ph.D., MBA

Martin Pohl

Brno 2016

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce, panu Mgr. Petru Strejčkovi, Ph.D., MBA za odborné vedení, cenné poznatky a rady, které mi velmi pomohly při zpracování této bakalářské práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Teoretický návrh fiskálního federalismu v Evropské unii**

vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 1. ledna 2016

Abstract

Pohl, M. Theoretical Proposal for Fiscal Federalism in the European Union. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2016.

This bachelor thesis deals with a proposal for fiscal federalism in European Union. Main focus is given to the revenue of European Union budget. The theoretical part describes principles of fiscal federalism and European Union and its budget. The practical part analyses the proposal of European Commission from the year 2011. This proposal suggests a new way of financing budget of European Union and is compared to current methods of financing the budget while respecting principles of fiscal federalism and basic principles of EU itself. In the end, this thesis offers a suggestion of accepting the proposal of European Commission.

Keywords

Fiscal federalism, European Union, European Commission, revenue of European Union budget, financial transaction tax.

Abstrakt

Pohl, M. Teoretický návrh fiskálního federalismu v Evropské unii. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Bakalářská práce se zabývá návrhem fiskálního federalismu v Evropské unii se zaměřením na příjmovou stranu rozpočtu EU. Rešeršní část popisuje fiskální federalismus a Evropskou unii a její rozpočet. Praktická část se zabývá analýzou návrhu Evropské komise z roku 2011 na novou podobu příjmů rozpočtu Evropské unie a komparací s aktuální podobou příjmů. V závěru je, při respektování fiskálního federalismu i základních principů Evropské unie, na základě zjištěných údajů formulováno doporučení o přijetí návrhu Evropské komise na novou podobu příjmů rozpočtu Evropské unie.

Klíčová slova

Fiskální federalismus, Evropská unie, Evropská komise, příjmy rozpočtu Evropské unie, daň z finančních transakcí.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	11
1.1	Úvod.....	11
1.2	Cíl práce.....	11
2	Metodika	12
3	Fiskální federalismus	13
3.1	Funkce veřejných rozpočtů	14
3.2	Analýza přínosů a negativ plynoucích z rozhodování na určitém stupni správy.....	15
3.2.1	Pestrost preferencí a lokální informační pozitiva	15
3.2.2	Úspory z rozsahu	16
3.2.3	Problém externalit.....	16
3.2.4	Demokratizace vs. efektivnost	16
3.2.5	Boj o voliče.....	17
3.3	Modely fiskálního federalismu.....	17
3.3.1	Centralizovaný model fiskálního federalismu	17
3.3.2	Decentralizovaný model fiskálního federalismu	18
3.3.3	Kombinovaný model fiskálního federalismu.....	19
3.4	Principy fiskálního federalismu.....	20
3.4.1	Princip rozmanitosti	20
3.4.2	Princip ekvivalence	20
3.4.3	Princip centralizace přerozdělování zdrojů	20
3.4.4	Princip centralizace stabilizační politiky	21
3.4.5	Princip neutrality	21
3.5	Zásada subsidiarity.....	21
3.6	Zdaňování a daňové určení ve federaci	21
3.7	Podoby fiskálního federalismu v praxi	22
3.8	Fiskální federalismus a EU.....	23
3.8.1	Rozpočet EU a plnění funkcí veřejných financí	23

3.8.2	Evropská unie jako federace.....	24
4	Evropská unie a její rozpočet	25
4.1	Základní instituce Evropské unie.....	27
4.1.1	Evropský parlament.....	27
4.1.2	Rada Evropské unie.....	27
4.1.3	Evropská komise	27
4.2	Rozpočet Evropské unie	28
4.3	Příjmová strana rozpočtu.....	28
4.3.1	Tradiční vlastní zdroje	29
4.3.2	Podíl na dani z přidané hodnoty	29
4.3.3	Příspěvek z hrubého národního důchodu	30
4.3.4	Ostatní zdroje.....	30
4.3.5	Problematika korekcí pro vybrané státy	30
4.4	Návrh Evropské komise na rozpočet EU.....	30
4.4.1	Daň z finančních transakcí (DFT)	31
4.4.2	Zdroj založený na DPH	33
4.4.3	Zdroj založený na HND.....	34
4.4.4	Další možné vlastní zdroje rozpočtu EU.....	34
4.4.5	Opravné mechanismy v návrhu Komise.....	34
4.5	Výdajová strana rozpočtu	35
5	Návrh struktury příjmů EU dle pravidel fiskálního federalismu	38
5.1	Nová struktura příjmové části rozpočtu EU	38
5.1.1	Tradiční vlastní zdroje – čisté částky cel a dávek z cukru.....	38
5.1.2	Daň z finančních transakcí.....	38
5.1.3	Vlastní zdroj založený na DPH	41
5.1.4	Příspěvek z hrubého národního důchodu	43
5.1.5	Ostatní příjmy.....	45
5.2	Analýza návrhu Komise na reformu příjmů rozpočtu	46
5.2.1	Srovnání jednotlivých zdrojů	46
5.2.2	Srovnání dle velikosti vypočtených příspěvků pro členské země.....	49

6	Bilanční diskuse	53
7	Závěr	58
8	Literatura	59
A	Výpočet daně z finančních transakcí	63
B	Výpočet zdroje založeného na DPH	66
C	Výpočet zdroje založeného na HND	68

Seznam obrázků

Obr. 1	Model centralizovaného fiskálního federalismu. Zdroj: Široký et al., 2008, str. 209.	18
Obr. 2	Model decentralizovaného fiskálního federalismu. Zdroj: Široký et al., 2008, str. 210.	19
Obr. 3	Model kombinovaného fiskálního federalismu. Zdroj: Široký et al., 2008, str. 211.	20
Obr. 4	Vývoj příjmů evropské unie v letech 1970–2012. Korekce pro Velkou Británii není zahrnuta. Zdroj: euroskop.cz	29
Obr. 5	Víceletý finanční rámec rozpočtu EU v letech 2014–2020. Zdroj: euroskop.cz	35

Seznam tabulek

Tab. 1	Rozpis složek tradičního vlastního zdroje - čistých částek cel a dávek z cukru v eurech za rok 2104.	38
Tab. 2	Velikost daně z finančních transakcí v eurech.	40
Tab. 3	Navrhovaný i aktuálně používaný zdroj založený na DPH v eurech.	42
Tab. 4	Výpočet příspěvku z HND v eurech.	43
Tab. 5	Navrhované a skutečně odvedené částky jednotlivými státy na základě HND v roce 2014 v eurech.	44
Tab. 6	Složení ostatních příjmů rozpočtu EU v eurech za rok 2014.	46
Tab. 7	Procentní srovnání návrhu Evropské komise a skutečně odvedených částek za rok 2014.	48
Tab. 8	Srovnání odvodů jednotlivých států dle návrhu Komise a dle skutečné metodiky za rok 2014 v eurech.	51
Tab. 9	Výpočet daně z finančních transakcí.	63
Tab. 10	Výpočet daně z finančních transakcí – pokračování.	64
Tab. 11	Výpočet zdroje založeného na DPH.	66
Tab. 12	Výpočet zdroje založeného na HND v eurech.	68

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
DFT	Daň z finančních transakcí
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
JVT	Jednotný vnitřní trh
USA	Spojené státy americké

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Otázka příjmů rozpočtu Evropské unie v podmínkách fiskálního federalismu je velice aktuální a zajímavé téma. Skladba rozpočtu již několik let neodpovídá potřebám, na základě kterých byl původně rozpočet sestaven a nekoresponduje s principy fiskálního federalismu. Příjmy rozpočtu Evropské unie jsou závislé z velké části na nevládních zdrojích, čímž je potlačena finanční autonomie Evropské unie. Evropská komise navrhla v roce 2011 reformovaný model příjmů rozpočtu Evropské unie, který je více zaměřen na financování z vlastních zdrojů. Návrh komise počítá se zavedením nového zdroje, zrušení stávajícího zdroje a jeho nahrazení efektivnějším a úpravu existujícího zdroje. Tento návrh počítal se zavedením od nového víceletého finančního rámce, tedy od 1. 1. 2014, ale dosud nebyl schválen. Práce se bude zabývat popisem fiskálního federalismu, jeho vymezením a charakteristikou. Tyto znalosti budou aplikovány na podobu příjmů rozpočtu Evropské unie, kterou navrhuje Evropská komise. Současný a navrhovaný model složení příjmů unijního rozpočtu bude detailně analyzován a v závěru autor zformuluje doporučení, zda je vhodné návrh Evropské komise na novou podobu příjmů rozpočtu Evropské unie přijmout či odmítnout.

1.2 Cíl práce

Cílem této práce je na základě získaných informací z části literární rešerše, zabývající se fiskálním federalismem navrhnout teoretický model fiskálního federalismu pro Evropskou unii, s důrazem na příjmovou stranu jejího rozpočtu. Autor posoudí dopady a vhodnost návrhu Evropské komise na novou podobu příjmové části rozpočtu Evropské unie. Na základě komparace současné a navrhované podoby příjmové strany rozpočtu EU bude, s přihlédnutím k principům fiskálního federalismu, formulováno doporučení ohledně schválení či odmítnutí návrhu Evropské komise.

2 Metodika

Práce bude členěna na dvě části. První, rešeršní část se bude věnovat fiskálnímu federalismu. Bude definován a dán do souvislostí s veřejnými rozpočty. Následovat bude analýza přínosů i negativ, plynoucích z rozhodování na určitém vládním stupni. Budou popsány modely fiskálního federalismu včetně jeho principů. Poté bude dán fiskální federalismus do souvislostí s Evropskou unií, která bude následně charakterizována. Důležitá část práce se bude zabývat rozpočtem Evropské unie, s důrazem na příjmovou stranu. Aktuální skladba příjmové strany rozpočtu bude dána do kontrastu s podobou příjmů, kterou navrhuje Evropská komise.

Prakticky zaměřená část bude obsahovat detailní kvantifikaci návrhů Evropské komise. Jako vstupní data poslouží údaje dostupné z databáze Eurostat a jiných materiálů Evropské unie. Komparace proběhne za pomoci dat z roku 2014. Výsledné zdroje rozpočtu Evropské unie dle současné metodiky i dle návrhu Evropské komise budou analyzovány podle kritérií fiskálního federalismu i podle principů Evropské unie. V diskusní části dojde ke zhodnocení návrhu Evropské komise a doporučení ohledně jeho schválení či odmítnutí. Veškeré závěry budou vypracovány na základě dosud nastudovaných poznatků a všechny části práce budou správně ocitovány.

3 Fiskální federalismus

Postupná snaha centralizovaného dohledu nad národními rozpočty byla u velké části světových zemí od druhé poloviny 20. století nahrazována opačnými postoji ohledně rozložení pravomocí na více územních celků. Postup převádění pravomocí z vyšších správních celků na nižší, spolu s právem rozhodování o uplatnění odpovídajících příjmů, se nazývá fiskální decentralizace. V této době se do popředí zájmu dostává princip fiskálního federalismu a roste snaha podle jeho zásad provádět hospodářskou politiku (Široký, 2008, str. 205).

Definice fiskálního federalismu je celá řada. Autoři Begg a Grimwade (1998) uvádějí, že fiskální federalismus se zabývá optimálním rozdělením a koordinací daní a výdajů na různých úrovních vlády. Profesoři Baldwin a Wyplosz (2008) tvrdí, že teorie fiskálního federalismu rozlišuje správní úrovně, mezi kterými je vhodné rozvrhnout fiskální odpovědnost. Podle nich tato teorie pomáhá zodpovědět otázku, na jakém stupni vlády by měly být samostatné politiky realizovány, zda na nadnárodním, národním nebo regionálním. Peková (2011) přispívá s názorem, že teorie fiskálního federalismu studuje druhy veřejných statků, které by samostatné úrovně územní samosprávy měly zajišťovat pro účinnou alokaci rozpočtových zdrojů. Také zkoumá teoretické odůvodnění pro ideální rozvržení pravomocí a odpovědností za zajišťování netržních aktivit mezi individuální úrovně veřejné správy v praxi, vhodné užívání funkcí veřejných financí na individuálních vládních stupních a žádoucí přidružení veřejných příjmů a výdajů rozpočtům vládních rovin. To vše se snahou dosáhnout navýšení celkové efektivity. Oates (1968) spatřoval fiskální federalismus jako nástroj nalezení nejlepšího stupně vlády, která zabezpečuje základní funkce veřejných financí v ekonomice, kompletace příjmů z rozpočtu a zajišťování veřejných statků.

Hlavní cíle teorie fiskálního federalismu spočívají v nalezení efektivního uspořádání rozpočtových soustav a správného plnění základních funkcí veřejných financí, alokačních, redistribučních a stabilizačních. Snaží se pro dílčí úrovně rozpočtových soustav vyhledat příhodné zdroje a optimalizovat jejich vztahy. Rozpočtové soustavy se postupně stávaly stále komplikovanějšími, jednotlivé vazby mezi nimi se prohlubovaly a nepřiměřeně stanovené výše daňových výnosů z těchto soustav měly za následek nehospodárnou a neefektivní činnost celého rozpočtového systému. Fiskální federalismus se nedává do souvislosti pouze s federálně uspořádanými státy, ale jeho principy lze aplikovat i na rozpočtovou soustavu s minimálně dvěma rovinami rozhodování. Záleží na rozdílnosti dopadů veřejných statků, které stát poskytuje, mohou mít vliv na celé území země nebo být spotřebovávány pouze v určité oblasti a pro správnou efektivnost tedy záleží, na jakém stupni samosprávy se o takovém statku rozhoduje (Široký, 2008, str. 205).

Kromě názorů na přínosnost decentralizace se objevují i hlasy, volající po zachování národních suverenit, je proto důležité věnovat pozornost teorii fiskálního federalismu a uvědomovat si, že převést bezmyšlenkovitě většinu pravomocí na regionální stupeň vlády není správná cesta, například kvůli výnosům z rozsahu. U určitých oblastí je ale logický názor na potřebu národní suverenity

v rozhodování, kupříkladu u oblasti rozdílnosti preferencí. Jako ukázka rozdílných preferencí může posloužit projednávání záležitostí, patřících do sféry občanského práva. Jednotlivé regiony či země ve federaci, z tradic vycházejících motivů či z důvodu odlišné mentality, mohou upřednostňovat jiné přístupy k otázkám výchovy dětí, sňatků osob stejného pohlaví nebo adopce. Tyto rozdílné preference mohou mít za následek rozsáhlé negativní reakce v případě centralizovaného způsobu řešení této problematiky (Baldwin, Wyplosz, 2008, str. 426).

Nesporným přínosem, plynoucím z teorie fiskálního federalismu, je možnost zvýšení kvality demokratického rozhodování o způsobu rozdělování financí v rámci rozpočtové soustavy (Peková, 2011, str. 415).

3.1 Funkce veřejných rozpočtů

Základní funkce veřejných financí se rozlišují na tři oddíly, alokační, redistribuční a stabilizační, které se dále v rozdílných poměrech transformují do součástí fiskální decentralizace (Široký, 2008, str. 207).

Alokační funkce slouží jako nástroj veřejného sektoru k napravení tržního selhání, aby producenti a spotřebitelé nevyužívali alokaci prostředků neefektivním způsobem. K tržnímu selhání může dojít kupříkladu v situaci monopolu, ve kterém má nepřítomnost konkurence za následek zvýšení spotřebitelských cen nebo při výskytu externalit, nedostatečné informovanosti či během poskytování veřejných statků. U čistých veřejných statků, například hasičského sboru, se opatřuje poskytování těchto statků se spotřebou nerivalitní, nevylučitelnou a nedělitelnou. Kvůli těmto charakteristikám však nejsou čisté veřejné statky producenty poskytovány, protože zde nelze zajistit spotřebu pouze platícími zákazníky. Stát je tedy zpravidla jediný, kdo tyto statky finančně zajišťuje. Smíšené veřejné statky, například zdravotní péče, se vyznačují možností dělitelnosti a díky tomu u nich existuje eventualita přenesení nejméně části nákladů s nimi spojených na spotřebitele (König et al., 2009, str. 485 - 486).

Proto Oates (1968) doporučuje decentralizaci alokační funkce. A to z důvodu nesorodých preferencí občanů, kteří veřejné statky užívají. Poptávané množství nebo jakost určitého veřejného statku se může v rozdílných oblastech země velmi lišit, protože se očekává přesnější identifikace preferencí na nižším správním stupni, díky bližšímu spojení občanů s místní samosprávou, která dokáže citlivěji odhalit potřeby regionu. Pouze u alokace výdajů na statky, u kterých lze uplatnit úspory z rozsahu a jsou užívány veškerým obyvatelstvem země či federace, lze uvažovat o centralizaci.

Redistribuční funkce odráží vzájemnou solidaritu obyvatel dané země. S pomocí progresivního zdanění bohatší vrstvy obyvatel přerozdělují, přes státní rozpočet, část své mzdy ve prospěch méně majetným. Ti mají ze zákona možnost čerpat množství sociálních zvýhodnění, kupříkladu sociální dávky. Snahou redistribuční funkce je snížení rozdílů mezi životními úrovněmi obyvatelstva (König et al., 2009, str. 486). Decentralizací by nižší správní úrovně dosáhly možnosti ovlivňovat daňovou a sociální oblast a mohly by být odpovědné kupříkladu za výši rodi-

čovského příspěvku. Proto zpravidla redistribuční funkce není předmětem fiskální decentralizace. S tímto názorem Oates (1968) souhlasí. Z důvodu cíleného stěhování obyvatelstva do oblastí s pro ně vyhovujícími podmínkami by docházelo k posilování vzájemné segregace. Místo snižování rozdílů mezi bohatými a chudými by tento rozdíl narůstal. V regionech, orientovaných na nižší zdanění, by se koncentrovala bohatší část obyvatelstva a v regionu s vyššími sociálními transfery chudší (Široký, 2008, str. 207).

Stabilizační funkce může působit jako nástroj korekce vývoje hospodářských cyklů a makroekonomické stabilizace. Pomocí této funkce lze snižovat poklesy hospodářského růstu a zaměstnanosti. Agregátní poptávka pravděpodobně poklesne při ztrátě koupěschopnosti obyvatelstva, která nastává při růstu nezaměstnanosti. Stabilizační funkce veřejných financí může, prostřednictvím vhodně zvolených nástrojů (například podpory v nezaměstnanosti), tento propad zmírnit či dokonce poptávku zvýšit, při navyšování velikosti státních výdajů, které stát používá pro nákup statků od soukromých subjektů a zabraňuje tak potenciálnímu omezování výroby a propouštění (König et al., 2009, str. 486). Tuto funkci lze účinně plnit pouze státním aparátem, nikoli regionální vládou, proto zpravidla zůstává ve větší míře soustředěna v národním měřítku (Široký et al., 2008, str. 207).

Výše popsané roztrídění funkcí veřejných financí mezi odlišné stupně vlády je pouze doporučené. Je třeba brát zřetel i na ostatní faktory a rozdíly mezi regiony, ať už jsou ve vyspělosti, stupni suverenity, hospodářské politice, atd. V takovém případě může být vhodnější věnovat regionům speciální pozornost a případně jim umožnit částečné ovlivnění redistribuční a stabilizační funkce veřejných financí (König et al., 2009, str. 489).

3.2 Analýza přínosů a negativ plynoucích z rozhodování na určitém stupni správy

Autoři Baldwin a Wyplosz (2008) sestavili výčet pěti aspektů, důležitých při rozhodování o příhodném rozřazení pravomocí mezi územními celky a centralizovaným stupněm vlády.

3.2.1 Pestrost preferencí a lokální informační pozitiva

Obyvatelé členských zemí federace mohou mít rozdílné preference, týkající se konkrétní podoby poskytování veřejných služeb. Pokud se rozhoduje na centralizované úrovni, předpokládá se existence jednoho kompromisu pro všechny zúčastněné. Často ale tento způsob vytváří horší výstup, než kdyby bylo rozhodnutí delegováno na nižší správní celky, které dokáží lépe porozumět místním potřebám. Centrální vláda může vynaložit snahu si tyto regionální potřeby zjistit a sama jim věnovat pozornost, ale při započítání administrativní zátěže je tato možnost často méně efektivní.

3.2.2 Úspory z rozsahu

Argumentem ve prospěch centralizace řízení může být existence úspor z rozsahu, které za určitých okolností mohou zajistit lepší efektivnost hospodaření se zdroji. Centralizací zajišťování statků může být dosaženo snížení mezních nákladů, což může vyvážit ztráty vzniklé různorodostí preferencí. Úspory z rozsahu tedy mluví ve prospěch centralizace, naopak rozdílné preference a lokální informační pozitiva podporují decentralizaci.

3.2.3 Problém externalit

K externalitám dochází, když se určitá rozhodnutí dotýkají i jiných než primárně myšlených regionů či zemí ve federaci. Pokud má rozhodnutí, ze kterého plyne pro ostatní regiony pozitivní externalita, na starost nižší správní celek, má obvykle sklon podceňovat pozitivní dopady pro ostatní regiony, případně celou federaci a rozhoduje o ni jen z pohledu vlastního regionu. Příkladem může být umístění vojenské základny v konkrétní oblasti federace. U negativních externalit, například daň z přidané hodnoty, taktéž zpravidla rozhoduje nejvyšší správní celek. V situaci, kdy by se oblasti předháněly ve snižování sazby daně z přidané hodnoty, by nakonec došlo k výraznému poklesu oproti sazbě původní a daňové výnosy by razantně poklesly. Samotný výskyt externalit však nutně neznamená automatickou potřebu přesunout rozhodovací právo na vyšší správní celek. Existenci externalit lze na regionální úrovni rozhodování vyvážit vzájemnou spoluprací regionálních vlád. Také záleží na skutečnosti, jak moc je viditelný a detekovatelný efekt externalit, při těžko rozpoznatelném důsledku externalit je možnost spolupráce nižších správních celků ztížena.

3.2.4 Demokratizace vs. efektivnost

Ne vždy vládní útvary jednají pouze ve prospěch obyvatelstva, mnohdy upřednostňují své zájmy před obecným blahem. Podpora politicky vlivných zájmových uskupení se stala pro jedince s rozhodujícím vlivem vcelku běžná praxe. Aby se zabránilo těmto ve výsledku neefektivním krokům, akceptovaly evropské státy opatření, které nad politiky dohlízejí a neumožňují jim neomezené rozhodovací pravomoci. Řeč je o demokratickém státním zřízení, kde je nutné respektovat názory občanů – voličů. Ti rozhodují v pravidelných intervalech o způsobu, kterým se bude země ubírat, tedy prostřednictvím voleb, samozřejmě za předpokladu, že politici dostojí svým předvolebním slibům. Proto se demokracie chápe jako jistá forma kontrolního mechanismu. Škála kontroly voličů nad politickým rozhodováním záleží na objemu volebního programu. Pokud volby probíhají pouze na celostátní úrovni, vybírají voliči z obecnějších politických programů, než při volbách do nižších správních úrovní, kde existuje prostor pro lokální zacílení a i následná kontrola plnění je zde snazší.

3.2.5 Boj o voliče

Posledním aspektem, kterým se v otázce o rozhodování o příhodném rozřazení pravomocí mezi územními celky a centralizovaným stupněm vlády zabývali profesoři Baldwin a Wyplosz (2008), je způsob chování voliče ve vztahu k vládnoucím partajím. Oblasti státu si mezi sebou mohou vzájemně konkurovat o voličovu přízeň, což je jeden z argumentů pro decentralizaci. Voliči jednak svými hlasy ve volbách rozhodují, kdo se dostane na určité úrovni vlády k moci a také mohou svůj postoj vyjádřit ochotou bydlet v daném regionu či ho opustit. Kupříkladu pokud jedinci v regionu, kde aktuálně bydlí, vadí nedostatek nově budovaných výběhů pro psy a pokud s tím územní samospráva nic nedělá, může využít svého práva a přestěhovat se na místo, které více vyhovuje jeho požadavkům. Díky tomu jsou politici motivováni naslouchat potřebám svých občanů, což při rozhodování na nejvyšší úrovni neplatí.

3.3 Modely fiskálního federalismu

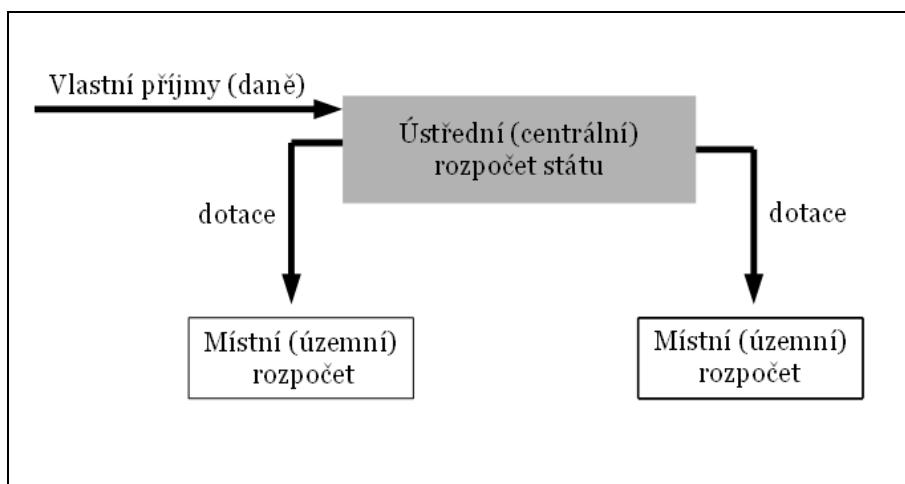
V závislosti na způsobu rozlišení veřejných příjmů a výdajů a dle vzájemných vztahů mezi rozpočty se rozlišují dvě základní podoby fiskálního federalismu, vertikální a horizontální model. Podstatná část federálních zemí uplatňuje model vertikální, lze se také setkat s kombinací vertikálního modelu s prvky horizontálního (Peková, 2011, str. 450).

Vertikální model fiskálního federalismu může být prezentován jako centralizovaný, decentralizovaný nebo kombinovaný. Běžně se dá setkat pouze s centralizovaným a kombinovaným modelem fiskálního federalismu, který je nejčastější. Decentralizovaný model je pouze teoretický a v praxi neuplatnitelný (Peková, 2011, str. 450).

Horizontální model je založen na finančních vztazích mezi jednotlivými rozpočty na samostatných vládních úrovních a to v horizontální linii, tedy například mezi zeměmi určité federace. Je založen na myšlence solidarity, kdy bohatší země podporují země chudší (Peková, 2011, str. 450).

3.3.1 Centralizovaný model fiskálního federalismu

Centralizovaný model fiskálního federalismu, znázorněný na obrázku č. 1 soustřeďuje všechny zdroje veřejných rozpočtů do jednoho centrálního a zdroje pro rozpočty nižších správních celků jsou utvářeny pomocí dotací, které centrální rozpočet poskytuje. Poskytované dotace jsou zpravidla účelové a slouží jako nástroj podrobné kontroly ze strany státu (Peková, 2011, str. 451).

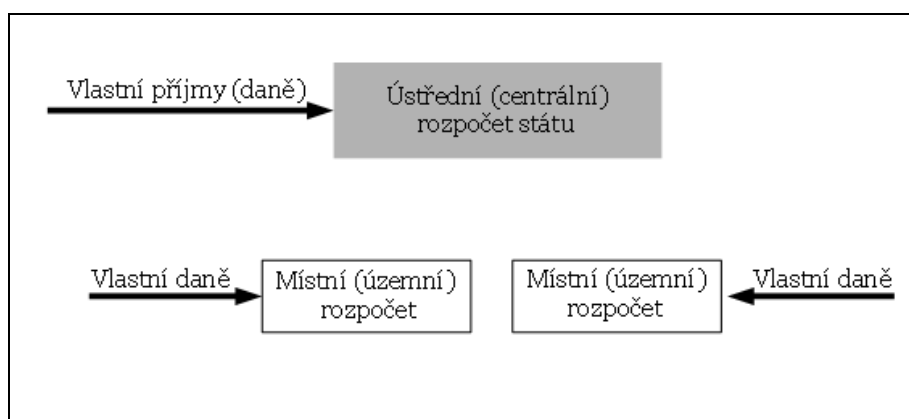

Obr. 1 Model centralizovaného fiskálního federalismu.
Zdroj: Široký et al., 2008, str. 209.

Mezi znaky tohoto modelu patří jednotná daňová politika v celé federaci či státu. Nižší úrovně řízení jsou tedy odkázány na příspěvky od centralizované vlády. Reakce na aktuální potřeby nižších správních celků je však v případě centralizovaného modelu nízká a taktéž zajištění rovnocenných podmínek veřejné ekonomiky v regionech s rozdílnou mírou vyspělosti je obtížnější než u ostatních modelů (Široký et al., 2008, str. 209).

3.3.2 Decentralizovaný model fiskálního federalismu

Decentralizovaný model je pouze teoretický a v praxi je neuplatnitelný. Jeho podstatou je, že veškeré zdroje předává jednotlivým veřejným rozpočtům přímo, bez vzájemných finančních vazeb mezi nimi. Zobrazen je na obrázku č. 2. Jednotlivé správní celky mohou uplatňovat svou vlastní nezávislou daňovou politiku. V tomto případě je úzce propojena příjmová a výdajová strana rozpočtů.

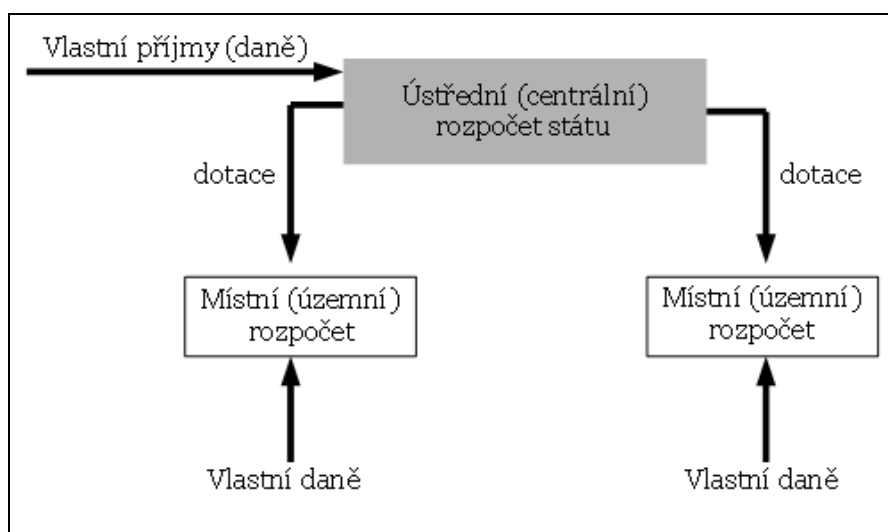

Obr. 2 Model decentralizovaného fiskálního federalismu.
Zdroj: Široký et al., 2008, str. 210.

Negativum spočívá v nebezpečí obyvatelstva migrovat mezi regiony nebo zeměmi tam, kde situace, z jejich pohledu, nejvíce pasuje jejich představám. Pokud by se tak stalo, hrozily by významné regionální nerovnosti (Široký et al, 2008, str. 210).

3.3.3 Kombinovaný model fiskálního federalismu

Nejčastěji využívaný model fiskálního federalismu v sobě zahrnuje různě kombinované části z centralizovaného i decentralizovaného modelu. Nižší správní úrovně z části pokrývají své výdaje vlastními příjmy a také jsou příjemci zdrojů přerozdělovaných z rozpočtů vyšších úrovní. Model kombinovaného fiskálního federalismu je zobrazen na obrázku č. 3.

Obr. 3 Model kombinovaného fiskálního federalismu.
Zdroj: Široký et al., 2008, str. 211.

Přerozdělovací procesy mohou být realizovány všeobecnými dotacemi bez vymezeného účelu, specifickými dotacemi na konkrétní účel nebo podílem z výnosu celostátních daní (Široký et al., 2008, str. 210).

3.4 Principy fiskálního federalismu

Fiskální federalismus zkoumá optimální způsob rozhodování o poskytování veřejných financí. Centralizovaný model pro záležitosti, které jsou efektivně rozhodovány na celostátní úrovni a decentralizovaný model, který respektuje přínos rozhodování na nižší správní úrovni. Široký et al. (2008) přináší principy, které pomáhají rozlišit vhodnost uspořádání fiskálních vztahů.

3.4.1 Princip rozmanitosti

Zájmy obyvatelstva v určitých regionech jsou různé a fiskální uspořádání by mělo tyto odlišnosti reflektovat. Centrální vláda by neměla, v obvyklých situacích, zodpovídat za rozsah poskytování veřejných statků v nižších správních celcích.

3.4.2 Princip ekvivalence

O poskytování veřejných statků by měli mít právo rozhodovat jen ti občané, kteří budou mít ze spotřeby statku užitek.

3.4.3 Princip centralizace přerozdělování zdrojů

Centrální vláda by měla odpovídat za výslednou redistribuci realizovanou fiskálními nástroji. Měla by disponovat nezbytnými informacemi, prostředky a odpovídat za minimální výši primárních veřejných služeb na celém území.

3.4.4 Princip centralizace stabilizační politiky

Možnost provádět hospodářskou politiku země k makroekonomickým opatřením by měla mít pouze nejvyšší úroveň řízení.

3.4.5 Princip neutrality

Eliminace rozdílů v daních ukládaných jednotlivými obcemi by měl být jeden z cílů centrální vlády, aby minimalizovala rozhodnutí o alokaci zdrojů na základě právě odlišnosti daní.

3.5 Zásada subsidiarity

Na základě principu subsidiarity se rozhoduje o záležitostech Evropské unie. Spolu se zásadou svěření pravomoci a zásadou proporcionality tvoří základní pilíř rozhodování o evropských otázkách. Je zakotvená ve Smlouvě o Evropské unii a určuje podmínky, za jakých mají unijní aktivity přednost před činnostmi členských států (Evropský parlament, 2015). Rozhodnutí Evropské unie jsou tedy akceptována co nejbližší k občanům při respektování suverenity členských zemí Evropské unie (Had, Urban, 2000, str. 45).

Princip subsidiarity definuje optimální hladinu intervence v oblastech sdílených pravomocí mezi Evropskou unií a členskými zeměmi a to v rozsahu celoevropském, vnitrostátním nebo regionálním. Evropská unie je oprávněna zasáhnout pouze v případech, pokud je schopna zajistit účinnější jednání než členské země. Intervence ze strany EU je dána třemi kritérii oprávněnosti. EU je oprávněna intervenovat, pokud má daná činnost nadnárodní rozsah, který členské země nejsou schopny optimálně řešit nebo pokud je konání dané členské země v konfliktu s cíli Smlouvy o Evropské unii nebo pokud je zřejmé, že konání na evropské úrovni přinese jasná pozitiva. Kontrola dodržování zásady subsidiarity byla Lisabonskou smlouvou modifikována zapojením vnitrostátních parlamentů a Výboru regionů do kontrolních procesů. Parlamenty mají nárok vznést námitku proti legislativním návrhům a taktéž mohou legislativní akt napadnout u Soudního dvora Evropské unie (EUR-Lex, 2015).

Po ratifikaci Lisabonské smlouvy jsou přesně definovány oblasti s výlučnými pravomocemi pro EU a oblasti se sdílenou působností (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 181).

3.6 Zdaňování a daňové určení ve federaci

Veřejné statky, které jsou zajišťovány na federální úrovni, by měly být financované centrální vládou z centrálního rozpočtu a naopak lokální veřejné statky by měly být hrazeny z místních daní místní vládou (Musgrave, Musgraveová, 1994, str. 438).

Koncepce centrálních financí má dvě roviny pojetí. Prvním jsou federální daně, kdy je zásada občanské spravedlnosti uplatněna v rámci samostatných regionů.

Toto pojetí, založené na principu národa, je typické pro většinu federací. Druhým pojetím je odhad možností jednotlivých regionů hradit daně a na těchto regionech je ponecháno rozhodnutí o způsobu výběru prostředků od obyvatelstva (Musgrave, Musgraveová, 1994, str. 438).

Pro optimální efektivnost je vhodné, aby se výdaje hradily na místě, kde je viditelný jejich prospěch. Obyvatelé regionu by měli platit za užitek, který se právě v tomto regionu projeví. Je však důležité, aby se v případě zdanění u regionů, u kterých se překrývají zdroje důchodů a příjemců, našla shoda podle zásady reciprocity zdanění, tedy aby se obyvatelé jednoho regionu mohli podílet na daňové základně vytvářené faktory, které vlastní v jiném regionu (Musgrave, Musgraveová, 1994, str. 438).

3.7 Podoby fiskálního federalismu v praxi

Ve většině federací je federální vláda odpovědná za otázky národní obrany, imigrační politiky, zahraniční politiky obchodu, diplomacie a politiky monetární a kurzové. Taktéž stanovuje závazná pravidla pro okruhy sociální politiky, zdravotnictví a vzdělání, které mají na starosti nižší správní celky. Celní správa, osobní důchodové daně a daně ze zisku korporací taktéž spadají pod centrální vládu, byť jsou často sdíleny se samosprávami. Nicméně například majetkové daně jsou v kompetenci nižších správních celků. Vzhledem ke kulturním, sociálním i ekonomickým rozdílům je neproveditelné zobecňovat funkce veřejných financí pro všechny federace (König et al., 2009, str. 39).

Ve Spojených státech amerických federální vláda odpovídá za celonárodní obranu, obchodní operace s cizími zeměmi, má na starosti podporování vědy a výzkumu, spravuje pošty a poštovní cesty a její snahou je všeobecné blaho celých Spojených států. Jednotlivé státy nemají výslovně vymezené pravomoci, ale spravují oblasti, které nevymezila centrální vláda. V oblastech sociální politiky, vzdělání, zdravotnictví a silniční infrastruktury se jednotlivé státy pozvolně osamostatňují v rozhodování, avšak stále musí dodržovat stanovené standarty, určené centrální vládou. Decentralizace ve prospěch jednotlivých států proběhla v záležitostech předmětu daně, jeho základu i sazby. Avšak tyto příjmy dosahují do tří čtvrtin celkových příjmů, zbytek pochází z dotací od federální vlády. Federální vláda je výhradním příjemcem celních poplatků. Prodejní, majetkové a důchodové daně spolu s daněmi ze zisku korporací náleží dílčím státům (König et al., 2009, str. 39).

Situace v Německu byla ovlivněna připojením bývalé Německé demokratické republiky v roce 1990 k hospodářsky výrazně vyspělejší Spolkové republice Německo. Zde, vyjma dotací po vertikální úrovni, tedy z rozpočtu vyššího do rozpočtu nižšího správního celku, jsou významné transfery i po horizontální ose mezi jednotlivými spolkovými zeměmi, zejména dotace chudším spolkovým zemím od těch bohatších (Černohorský, Teplý, 2011, str. 290).

Ve Švýcarsku je podobná situace jako v USA. Centrální vláda odpovídá za národní obranu, veřejnou bezpečnost, pravidla vzdělávání, federální univerzity, vědu a výzkum, ochranu životního prostředí, dopravu včetně energetiky, podobu mone-

tární a kurzové politiky, politiku stabilizace, nezaměstnanosti, zdravotního pojištění a jiné. Jednotlivé kantony mají na starost ochranu přírody, školství včetně kantonnálních univerzit, podporu sociálně slabších a jiné. Nepřímé daně plynou do rozpočtu federální vlády a tvoří více jak polovinu všech příjmů. Taktéž jednotlivé kantony více jak polovinu svých výdajů hradí z příjmů, plynoucích z daní majetkových, osobních důchodových a ze zisku korporací (König et al., 2009, str. 39).

3.8 Fiskální federalismus a EU

Politiky Evropské unie zasahují do velkého množství oblastí, rozdělují se na politiky společné, sdílené a doplňující. Společné politiky jsou rozhodované téměř výlučně na nadnárodní úrovni a členské státy mohou pouze aplikovat rozhodnutí a provádět kontrolu jejich dodržování. Sdílené politiky se vyznačují možností členských států vydávat vlastní nařízení, pokud nejsou v rozporu s existujícími unijními. Ohledně doplňujících politik platí, že EU vystupuje jako poradní autorita a nezasahuje do pravomocí členských zemí.

Tyto oblasti, do kterých Evropská unie vstupuje, ať už jako poradní orgán nebo s výhradní rozhodovací pravomocí, jsou hrazeny z rozpočtu EU, který v současné podobě nesplňuje předpoklady centrálního rozpočtu dle pravidel fiskálního federalismu. V situaci aktuálního stupně integrace, hospodářské a měnové unie, stále vykazuje podobu rozpočtu, která byla uplatňována před mnoha desítkami let.

Přestože rozpočet Evropské unie principům fiskálního federalismu neodpovídá, hlavně jeho výdajová strana, v dohledné době se nepředpokládá, že dojde k jeho kompletní reformaci, Komise však navrhla nový způsob financování unijního rozpočtu a tento návrh, který bude v této práci představen a analyzován, má reálnou šanci na schválení.

3.8.1 Rozpočet EU a plnění funkcí veřejných financí

König (2009) tvrdí, že rozpočet také dostatečně neplní ve své aktuální formě funkce veřejných financí. Stabilizační funkce není plněna kvůli požadavku na vyrovnaný rozpočet a sedmiletému rámci výdajů. Evropský rozpočet tak není schopný reagovat na akutní potřeby dané hospodářským cyklem. Absence progresivní daně taktéž znemožňuje rozpočtu vytváření jakýchkoli rezerv na podporu v nepříznivých ekonomických situacích.

Alokační funkce veřejných financí je částečně splňována výdajovými programy. Avšak na rozdíl od jiných federálních rozpočtů, evropský rozpočet nefinancuje veřejné statky, které u těchto jiných rozpočtů tvoří velkou část výdajů. Mezi tyto, unijním rozpočtem nefinancované, veřejné statky patří armáda, zdravotnictví, sociální politika či politika zaměstnanosti. Evropská unie do těchto oblastí vstupuje pouze jako usměrňovač, který stanoví minimální legislativní nároky, kterými se musí všechny členské země řídit.

Redistribuční funkce je realizována v rozpočtu EU hlavně pomocí politiky hospodářské a sociální soudržnosti, která zajišťuje nepřímé mezistátní transfery prostředků. Rozpočet EU nefinancuje přímé transfery občanům v rámci sociální

politiky, ale umožňuje jim získat příspěvky nepřímou cestou, např. rekvalifikačním kurzem, hrazeným z účelových dotací Evropského sociálního fondu (König et al., 2009, str. 490).

3.8.2 Evropská unie jako federace

Budoucí směřování vývoje EU k politické unii a následné aplikování plně federativního rozpočtu by mohlo být logickým vyústěním integračních snah, započatých takřka před sedmdesáti lety po konci druhé světové války. Inspirace by se dala hledat v tradičně centralizovaných federacích jako je kupříkladu Austrálie nebo naopak, pro Evropu patrně vhodnější, decentralizovaný model, uplatněný v USA nebo Švýcarsku (Šimíková, 2009). Avšak v současnosti se najde příliš argumentů proti vytvoření celoevropské federace, že momentálně nelze s tímto scénářem výrazně kalkulovat. Tyto důvody, hovořící v neprospěch evropské federace, mohou být jak politické (problémy s ratifikací Lisabonské smlouvy), tak vycházející například z historického vývoje evropských zemí a jejich tradic nebo ekonomické, kdy už dnes existují výhrady ekonomicky vyspělejších států vůči podpoře méně vyspělých.

4 Evropská unie a její rozpočet

Evropská unie je unikátní společenství aktuálně 28 evropských států, přičemž tyto státy tvoří velkou část Evropy. První kapitoly tohoto integračního společenství se začaly psát krátce po konci druhé světové války. Motivů pro zahájení a následné prohloubení vzájemné evropské integrace bylo mnoho, mezi nejdůležitější se řadí následující:

- Snaha zdolání ničivé moci nacionalismu,
- zajištění se před politikou rozpínavosti sovětského vlivu,
- urovnání vztahů s Německem a jeho opětovné začlenění do záležitostí vyspělé Evropy,
- utlumení politických, hospodářských, militantních a kulturních převah USA nad západní Evropou,
- úsilí o aplikování „amerického modelu“ hospodářského růstu, prosperity a politické stability,
- nalezení vlivu a bezpečnosti u poměrně malých zemí západní Evropy v nestabilním prostředí.

Dalšími motivy, které byly postupně rozvinuty během integračního procesu a jsou neméně důležité jako motivy uvedené výše, jsou například vyrovnání životních úrovní v rámci sociální politiky, nejrůznější aspekty ochrany životního prostředí, jednotná a koordinovaná zahraniční a bezpečnostní politika a společné postupy v otázkách vnitra a justice (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 24-27).

Prvním stupněm, který měl rozpochybovat vzájemné integrační procesy, byla Schumanova deklarace z roku 1950. Tento „první konkrétní základ Evropské federace, jež je nezbytná pro udržení míru“, jak jej nazýval Robert Schuman, podle kterého deklarace nese své jméno, měl za cíl spojení výroby uhlí a oceli mezi Francií a Německem. Tyto dva, v minulosti často válečně soupeřící evropské státy, a další země se zájmem o členství v této organizaci se měly vzdát své národní těžby uhlí a následné výroby oceli ve prospěch nově vzniknuvšího Vysokého úřadu, který měl zajistit vzájemnou kontrolu členských států v těchto oblastech. Právě díky těmto a v budoucnu navazujícím propojovacím procesům se měly zainteresované státy dostat na takovou úroveň integrace, kdy by rozpoutání válečného konfliktu mezi nimi představovalo významné ztráty pro každou z ekonomik (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 31).

Následným integračním seskupením bylo v roce 1951 spojení Francie, Belgie, Německa, Itálie, Lucemburska a Nizozemska v Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO). Primární cíl společenství spočíval ve vytvoření společného trhu těchto komodit. Seskupení mělo zajistit vzájemný hospodářský rozvoj a zvýšení životní úrovně (König et al., 2009, str. 1).

V roce 1957 se Evropské společenství uhlí a oceli rozšířilo o další dvě sdružení. Vzniklo Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro

atomovou energii (EURATOM). Cíl EHS spočíval ve vytvoření společného trhu s volným pohybem osob, zboží a služeb přes hranice členských států. Tento cíl byl naplněn 1. 1. 1993 zahájením jednotného vnitřního trhu (JVT). Evropské společenství pro atomovou energii vzniklo za účelem mírového využití atomové energie, která měla být alternativou k získávání energie z uhelných elektráren (Evropská unie a, 1962, Evropská unie b, 1957).

Postupem času se různé fáze integrace prohlubovaly, Evropské společenství se v několika fázích rozšiřovalo o další členy. V šedesátých letech 20. století na základě Slučovací smlouvy zanikly jednotlivé legislativní a výkonné orgány tří evropských společenství a byly nahrazeny jednotnými. Namísto tří komisí a rad vznikla Komise Evropských společenství a Rada Evropských společenství (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 49).

V roce 1992, na základě Smlouvy o Evropské unii, se Evropské společenství přetvořilo v Evropskou unii. Toto seskupení se sestávalo jak z již dřívějších Společenství a všech doposud existujících oblastí kooperace, tak z nově vzniklých sfér spolupráce. Vznikla Společná zahraniční a bezpečnostní politika a Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, která navazovala na Schengenskou dohodu ve věcech přistěhovalců, víz a azylu. Nově vzniklé sféry spolupráce byly tyto:

- Společná zahraniční a bezpečnostní politika,
- Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí,
- Průmyslová politika,
- Transevropské sítě,
- Veřejné zdraví,
- Ochrana spotřebitele,
- Všeobecné a odborné vzdělávání a mládež,
- Kultura,
- Rozvojová spolupráce.

Dále Smlouva o EU naznačila směr integrace k hospodářské a měnové unii. Byl popsán přechod k jednotné měně a zřízeny nové instituce Účetní dvůr a Výbor regionů. Byla posílena pozice Parlamentu vůči Radě a byly poprvé definovány pojmy občanství Unie a zásada subsidiarity (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 64, 68-69).

Na začátku třetího tisíciletí začala fungovat v určitých státech EU jednotná měna euro a počet zemí, užívajících euro jako zákonné platidlo, postupně narůstá. Do dnešní doby je členem eurozóny 19 států a několik dalších jej používá na základě dohod s Evropskou unií, jejími členy či jednostranných rozhodnutí bez uzavřené smlouvy o užívání.

V listopadu 2009 Česká republika jako poslední stát ratifikovala v tuto chvíli poslední úpravu primární legislativy EU, Lisabonskou smlouvu. Přes počáteční nevoli některých států ke schválení, Lisabonská smlouva vstoupila v platnost v prosinci 2009. Celý proces ratifikace byl zdoluhavý a náročný. Od prvního impulsu, přijetí Laekenské deklarace v roce 2001, ke vstoupení smlouvy v platnost uplynula téměř celá dekáda. Obavy politiků i veřejnosti plynuly zejména z posílení nadnárodního principu EU na úkor suverenity jednotlivých států, získání právní

subjektivity Unie, nově vzniklých institucí a z modifikovaných procedur přijímání legislativy. Také nahradila třípilířový systém přijatý Maastrichtskou smlouvou. Třetí pilíř byl zakomponován do prvního, který se tímto krokem rozšířil o záležitosti vnitra a justice. Přijetím této smlouvy se EU výrazně posunula směrem k politické unii, tedy nejvyššího stupně integračního procesu. (Lacina, Ostřížek, 2012, str. 82-83).

Nyní je však Evropská unie ve stádiu, kdy struktura a velikost jejího rozpočtu neodpovídá potřebám, které vznikly aktuálním stupněm integrace, hospodářské unie.

4.1 Základní instituce Evropské unie

Zde budou popsány základní instituce Evropské unie, podílející se na legislativním procesu. Mezi tyto instituce patří Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise.

4.1.1 Evropský parlament

Zákonodárný orgán Evropské unie představuje právě Evropský parlament. Zástupci parlamentu, poslanci, jsou voleni přímo občany EU. Funkční období poslanců je 5 let. Funkce Evropského parlamentu jsou legislativní, dozorčí a rozpočtové. Mezi legislativní funkce patří například schvalování právních předpisů na základě návrhů Komise a rozhodování na poli mezinárodních dohod. V rámci dozorčí funkce Parlament provádí kontrolu všech orgánů Evropské unie a také například volí předsedu Komise a je zodpovědný za schválení jejího složení. Evropský parlament spolu s Radou Evropské unie schvaluje rozpočet EU a také víceletý finanční rámec. Předsedou Evropského parlamentu je aktuálně Martin Schulz (Evropská unie c, 2015).

4.1.2 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie je hlavním rozhodovacím orgánem EU, jelikož provádí, v souladu s Parlamentem, legislativní a rozpočtovou funkci. Rada zprostředkovává myšlenky vzešlé od členských zemí Evropské unie, schvaluje a koordinuje právní předpisy a politiky Evropské unie. Jejími členy jsou ministerští zástupci z členských zemí v závislosti na diskutované oblasti (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 151).

Předsednictví se mění dvakrát ročně a členské země se v předsednictví střídají. Rada EU tedy nemá stálého předsedu, pouze v oblasti zahraničních věcí předsedá vysoký představitel pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Evropské unie (Evropská unie d, 2015).

4.1.3 Evropská komise

Jediným orgánem, který má právo iniciativy, tedy pravomoc předkládat návrhy Radě a Parlamentu k posouzení a schválení, je Evropská komise. Zpravidla návrhy předkládá na základě realizace závazků, plynoucích ze Smluv EU nebo na popud

členského státu, instituce či od roku 2012 i evropské občasně iniciativy. Úloha Evropské komise je návrhy přezkoumat, zkonzultovat a vypracovat posouzení potenciálních ekonomických, sociálních a environmentálních důsledků. To vše za dodržování zásad subsidiarity a proporcionality (Evropská komise a, 2015).

Mezi další úkoly Komise patří řízení politik Evropské unie a přidělování prostředků z unijního rozpočtu, prosazování unijního práva a reprezentace Evropské unie v zahraničí. Komise je složena z 28 zástupců členských států, kteří se pravidelně účastní jednání Evropského parlamentu. Současný předseda Evropské komise je Jean-Claude Juncker. Českou republiku v Komisi zastupuje komisařka Věra Jourová, která je odpovědná za oblasti spravedlnosti, spotřebitele a rovnosti mužů a žen (Evropská unie e, 2015).

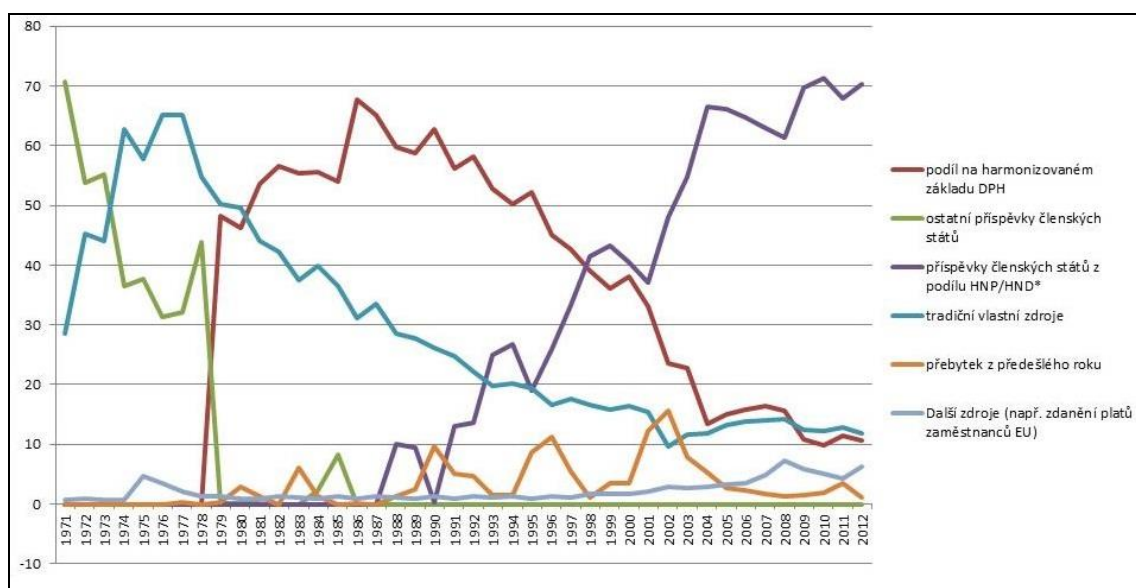
4.2 Rozpočet Evropské unie

Rozpočet EU je do velké míry specifický a nesrovnatelný s rozpočtem jiného národního nebo federálního rozpočtu a to z pohledu struktury i velikosti. Velikost rozpočtu Evropské unie se pohybuje okolo jednoho procenta hrubého národního důchodu, což je přibližně dvacetinásobně méně, než federální rozpočet USA. Toto relativně malé číslo je dáno skutečností, že unijní rozpočet neplní tradiční funkce národních či federálních rozpočtů. Návrh unijního rozpočtu předkládá Komise, Rada a Parlament jej schvalují, přičemž v otázkách povinných výdajů má rozhodující hlas Rada a v otázkách nepovinných výdajů rozhoduje Parlament. Ten může dokonce rozpočet jako celek nepřijmout a odmítnout. V takovém případě musí být vypracován Komisí nový návrh a EU hospodaří v novém roce dle rozpočtového provizoria. Rozpočet EU musí být podle Smlouvy o EU vždy vyrovnaný. Stanovuje se na sedmiletá rozpočtová období, neplní tedy stabilizační funkci veřejných výdajů. Současná podoba rozpočtu Evropské unie je zastaralá a neodpovídá zvyšujícímu se konkurenčnímu prostředí. Jeho podoba nereflektuje současné trendy globálního ekonomického prostředí. (König et al., 2009, str. 45–46).

4.3 Příjmová strana rozpočtu

V současné podobě je příjmová strana rozpočtu EU tvořena tradičními vlastními zdroji, podílu na dani z přidané hodnoty a hrubém národním důchodu a ostatních příjmech. Vývoj struktury příjmů rozpočtu od roku 1970 je uvedený v obrázku č. 4. Největší část příjmové strany rozpočtu je aktuálně příjem založený na hrubém národním důchodu, Po něm následují podíl na dani z přidané hodnoty a vlastní zdroje, ty však postupem času mají v rozpočtu EU stále menší a menší podíl. Vlastní daňové výnosy nejsou na straně příjmů unijního rozpočtu obsaženy.

Aktuální složení rozpočtu neodpovídá principu Římských smluv, proto Evropská komise navrhla v roce 2011 reformu příjmů rozpočtu, kterou se myšlenkám Římských smluv přiblíží (Evropský hospodářský a sociální výbor, 2012).

Obr. 4 Vývoj příjmů evropské unie v letech 1970–2012. Korekce pro Velkou Británii není zahrnuta.

Zdroj: euroskop.cz

4.3.1 Tradiční vlastní zdroje

Mezi příjmy z této skupiny patří poplatky za zemědělské dávky a cla, vybrané na vnějších hranicích EU při obchodování s třetími zeměmi. Významnost této složky na příjmové straně rozpočtu klesá s postupným trendem odstraňování překážek dovozu, rozšiřování Evropské unie a navyšování unijního rozpočtu. Vybrané poplatky na hranicích EU jsou prostřednictvím států, na jejichž území došlo k překročení hranic EU, převedeny do společného rozpočtu EU, přičemž část poplatků si státy ponechávají jako prostředek k pokrytí inkasních nákladů (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 327).

4.3.2 Podíl na dani z přidané hodnoty

Systém výběru prostředků na základě podílu na dani z přidané hodnoty je dán složitými způsoby výpočtu s množstvím národních výjimek. Základem je souhrn vyměřovacích základů všech transakcí podléhajících dani, který se dále upravuje a na závěr se získá, po uplatnění unijní sazby 0,30 % na vypočítaný vyměřovací základ, výše odvodu daně z přidané hodnoty do rozpočtu EU. Kritika této podoby příjmu unijního rozpočtu plyne z nepřehlednosti a hlavně regresivní podoby. Regresivní podoba současného způsobu výpočtu podílu na DPH má za následek, že relativně větší vyměřovací základ je přiřazen chudším státům, než státům bohatším. Z tohoto důvodu byla výše uplatňované sazby postupně snižována a také byl omezen vyměřovací základ na 50 % hrubého národního důchodu členského státu (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 327–329).

Další možná nespravedlivost pro tento způsob financování rozpočtu EU se dá nalézt při výpočtu vyměřovacího základu. Do něj se, z pohledu exportně oriento-

vaného státu při přeshraničním obchodování, nezapočítávají transakce mezi plátcí DPH, jelikož platí systém zdanění v zemi spotřeby (Begg, Grimwade, 1998, str. 54).

4.3.3 Příspěvek z hrubého národního důchodu

Nedostatečné příjmy rozpočtu EU vyústily v zavedení čtvrtého zdroje, který byl založen na hrubém národním produktu, od roku 2002 je založen na hrubém národním důchodu. Je brán jako prozatímní způsob financování rozpočtu a to do doby, než členské země tento zdroj nahradí jiným. Nepohlíží se na něj jako na adekvátní zdroj, kvůli jeho závislosti na členských zemích i nepříslušnosti k vlastním zdrojům. Je koncipován jako doplňkový, po spočítání velikostí plateb z prvních tří zdrojů (dva tradiční vlastní zdroje a podíl na DPH) se odborným odhadem určí, jakou část budou členské země doplácet (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 329–330).

4.3.4 Ostatní zdroje

Mezi ostatní zdroje rozpočtu patří poplatky za administrativní činnost institucí, poplatky vztažené k fungování Evropského hospodářského prostoru, inkasované úroky z prodlení, pokuty, přebytek rozpočtu z předcházejícího období a další (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 331).

4.3.5 Problematika korekcí pro vybrané státy

Některé členské státy si vymohly výjimky, dle obecné zásady spravedlnosti, kterou se systém vlastních zdrojů EU řídí. Aby bylo této spravedlnosti dosaženo a členské státy neodváděly do rozpočtu neúměrně více, než z něj čerpají ve vztahu k jejich relativní prosperitě, Velká Británie, Nizozemsko, Německo, Švédsko, Dánsko a Rakousko využívají, během rozpočtového rámce 2014–2020, korekcí.

Velká Británie obdrží kompenzaci v hodnotě přibližně 66 % z rozdílu mezi odvody do rozpočtu a příjmy, které z Evropské unie obdrží. Tyto náklady uhradí ostatní členské země v závislosti na svých podílech dle HND. Rakousko, Nizozemsko, Německo a Švédsko však pouze 25 % z této vyměřené částky. Nizozemsko, Švédsko, Dánsko a Rakousko si vyjednali také sníženou výši příspěvku z HND a Německu, Nizozemsku a Švédsku byla určena snížená sazba při výpočtu odvodu dle DPH o polovinu, tedy na 0,15 % (Ministerstvo financí ČR a, 2015).

4.4 Návrh Evropské komise na rozpočet EU

Následující část se zabývá zdroji rozpočtu Evropské unie, které navrhla Evropská komise v roce 2011. Tento návrh by měl posílit rozpočtovou autonomii Evropské unie, tedy navýšit zastoupení vlastních zdrojů při financování rozpočtu. Návrh počítá se zavedení nového vlastního zdroje, modifikací stávajícího a nahrazení nevyhovujícího zdroje novým.

4.4.1 Daň z finančních transakcí (DFT)

Podobu této daně v ucelené podobě navrhla Evropské komise 9. 11. 2011, a to na základě návrhu nařízení Rady, jako reakci na volání po zdanění finančního systému. Finanční systém byl z velké míry zodpovědný za vznik finanční krize v roce 2008 a byl častým příjemcem vládních pomocných balíčků, a proto by se měl větší mírou spolupodílet na obnově a stabilizaci ekonomiky. Návrh na zdanění finančních transakcí je součástí balíku návrhu nařízení Rady. Dále se v tomto balíku vyskytuje i návrh poskytování nového zdroje do rozpočtu EU, založeného na dani z přidané hodnoty a pozměněný návrh nařízení Rady ohledně poskytování zdroje založeného na hrubém národním důchodu (Evropská komise b, 2011).

Daň byla navržena na centralizované úrovni s cílem vytvořit, dle zásady daňové rezidence, jednotné podmínky zdanění finančního sektoru, spravedlivé přispívání finančního trhu do veřejných financí, zavedení sjednoceného způsobu jeho zdanění a v neposlední řadě subvence odpovědného obchodování (Dědek, 2012).

Centralizovaná úroveň daně z finančních transakcí byla zvolena z důvodu zformování celistvého vnitřního trhu finančních služeb. Přestože určitá forma daně z finančních transakcí v několika členských zemích existuje, její ponechání na decentralizované úrovni se nejeví jako efektivní postup. Vzhledem k vysoké míře mobility finančního kapitálu mohou mít nejednotná opatření za následek výskyt daňových úniků, nebezpečí dvojího zdanění, hrozbu ohrožení hospodářské soutěže jednotného trhu Evropské unie a subjekty finančního trhu mohou mít snahu opouštět země, ve kterých se daň z finančních transakcí uplatňuje, do států, kde se tato daň nevyskytuje. Jednotlivé členské země nemohou efektivně zajistit splnění cílů a zabránit rizikům, a proto je z pohledu fiskálního federalismu optimální centralizovaný model této daně (Evropská komise c, 2015).

Zdanění finančního trhu by napomohlo eliminovat zvýhodnění, které se finančnímu trhu dostává oproti jiným sektorům ekonomiky. Toto zvýhodnění je například zproštění od platby DPH, vzhledem k obtížné kvantifikaci základu daně (Evropská komise c, 2015).

Daň z finančních transakcí se těší podpoře většiny obyvatel Evropské unie, souhlas s DFT vyjádřilo prostřednictvím Eurobarometru 65 % občanů (Eurobarometer 75, 2011).

Země, které v době zavedení daně z finančních transakcí jako způsobu financování rozpočtu Evropské unie, uplatňují určitou vlastní formu zdanění finančního trhu, budou muset, v případě rozdílů s návrhem Evropské komise, tyto své daně harmonizovat ve prospěch návrhu Komise. Poplatníci této daně mají být finanční instituce, provádějící operace s finančními nástroji a operující na finančním trhu. Daň se bude vztahovat na veškeré finanční transakce mezi finančními institucemi, pokud má alespoň jedna z těchto institucí sídlo na území Evropské unie. Základ daně je zvolen co nejrozsáhleji, aby se eliminovalo nebezpečí vyhýbání se daňové povinnosti. Naopak vyloučeny z daně z finančních transakcí budou transakce s účastí malých a středních podniků a domácností. Sazby byly v návrhu stanoveny na nízké hladině. Pro dluhopisy a akcie byla navržena sazba 0,1 %, pro měnové deriváty (termínované obchody s akciemi, s opcemi na akciové indexy, dluhopisové

opce a terminované obchody s dluhopisy) byla sazba stanovena na 0,01 %. Jedná se o sazby minimální, jednotlivé země mohou sazby stanovit na vyšší úrovni. Potenciální výnos daně z finančních transakcí by mohl dosahovat výše až 54 miliard euro. Tato suma je určena na základě následujícího vztahu.

$$R = \tau * V * E * \left(1 + \frac{\tau}{c}\right)^\varepsilon,$$

kde τ se rovná sazba daně, V představuje roční velikost uskutečněných transakcí, E znamená přesouvání a daňové úniky, c značí transakční náklady v procentech z objemu transakcí a veličina ε představuje daňovou elasticitu (Evropská komise b, 2011, Evropská komise c, 2015).

K negativům, spojeným s přijetím daně z finančních transakcí jako zdroj rozpočtu Evropské unie, může patřit pokles růstu HDP či tržního objemu. Odhad Evropské komise udává, že v dlouhodobém časovém úseku by neměl být pokles růstu HDP větší než 0,5 %. Přesto v průběhu tří let po zavedení daně z finančních transakcí si Evropská komise vyhradila možnost přezkoumání a případně editaci daně (Nerudová, 2013).

Dle původního plánu měla být daň z finančních transakcí zavedena, spolu se zdrojem založeným na DPH a zdrojem založeným na HND, na centralizované úrovni od počátku roku 2014. Dosud však nebyla tato podoba schválena Radou EU a nejbližší termín, kdy by mohla daň z finančních transakcí začít platit, se odhaduje na rok 2021. Evropský parlament podnítl vytvoření skupiny na vysoké úrovni, složené ze zástupců Parlamentu, Komise i Rady. Cílem této skupiny je analýza možnosti schválení návrhu nové podoby příjmů rozpočtu (Krutílek a, 2015) Deset členských států EU se však rozhodlo některé aspekty daně z finančních transakcí přijmout v režimu posílené spolupráce a do poloviny roku 2016 očekávají shodu v podobě způsobu zavedení a výběru této daně. Mezi těchto deset podporovatelů DFT patří:

- Německo,
- Francie,
- Itálie,
- Rakousko,
- Belgie,
- Řecko,
- Portugalsko,
- Slovinsko,
- Slovensko,
- Španělsko.

K těmto zemím se původně připojilo také Estonsko, které však později od dohody ustoupilo s obavami o efektivnost zdanění finančního trhu na jiné, než centralizované úrovni (Strupczewski, 2015).

Určitou formu daně z finančních transakcí na decentralizované úrovni již uplatňují tyto země (Evropská komise c, 2015):

- Kypr,
- Finsko,
- Irsko,
- Rumunsko,
- Polsko,
- Velká Británie,
- Belgie,
- Francie,
- Řecko,
- Itálie.

4.4.2 Zdroj založený na DPH

Tento způsob financování byl navrhnout Evropskou komisí 9. 11. 2011 jako součást balíku návrhu nařízení Rady ohledně vlastních zdrojů rozpočtu EU. Vzešel z popudu Evropského parlamentu, který trval na skutečnosti, že reforma vlastních zdrojů rozpočtu EU je nezbytná, zvláště pak reforma zdroje odvozeného z daně z přidané hodnoty (Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, 2012).

Původní zdroj odvozený z DPH by měl být tímto nahrazen. Cílem nového zdroje je zefektivnění výběru a zjednodušení metody výpočtu příspěvků jednotlivých států za navýšení transparentnosti a možnosti snadné zpětné revize. Na základě zkušeností se stávajícím zdrojem plynoucím z daně z přidané hodnoty byl tedy navržen nový způsob výpočtu, který posiluje koordinaci politiky EU ohledně daně z přidané hodnoty, financování rozpočtu Evropské unie a mezi veřejnými financemi jednotlivých zemí (Evropská komise d, 2011).

Rozpočtový výbor Evropského parlamentu (2012) ve své zprávě objasňuje postup výpočtu navrhovaného zdroje založeného na DPH. Rozdíl oproti původnímu způsobu stanovení zdroje založeného na DPH bude primárně v metodice. V první fázi se shromáždí údaje jednotlivých zemí o skutečných příjmech z daně z přidané hodnoty. Ty se dále, v případě potřeby, upraví, aby neobsahovaly úroky či sankce a aby bylo přihlédnuto k zámořským územím nebo byl zohledněn zvláštní režim DPH.

V druhé fázi se na skutečné příjmy z DPH aplikuje tzv. jednotná procentní sazba, což je sazba aplikovatelná v celé Evropské unii. Bude určena na základě rozsáhlých výpočtů a statistických analýz Evropskou komisí. Její výpočet je založen na podílu průměrné části z příjmů z daně z přidané hodnoty z dodávek, určených pro

konečnou spotřebu, které podléhají ve všech zemích základní sazbě DPH. Tato jednotná procentní sazba bude vypočtena pro celé období trvání víceletého finančního rámce.

V třetí fázi se hodnoty odhadovaných příjmů z DPH jednotlivých členských států podělí aktuální základní sazbou uplatňovanou v dané zemi, čímž se získá základ vlastních zdrojů z daně z přidané hodnoty.

Poslední fáze spočívá v určení velikosti příspěvku z DPH a to vynásobením základu vlastních zdrojů z daně z přidané hodnoty podílem, stanoveným v nařízení Rady Evropské unie.

Oproti aktuálně užívanému způsobu financování rozpočtu EU na základě podílu z DPH má nově navrhovaný způsob několik výhod. Členské země nejsou nuceny provádět časté opravy svých příjmů z DPH. Odpadá nutnost korekce paušálních zemědělských režimů a režimů odstupňovaných daňových výhod. Tyto korekce vyžadují, vzhledem ke své komplikovanosti, mnoho vynaloženého úsilí při zpracování a jejich výsledek je často zanedbatelný. V nové podobě zdroje založeného na DPH není nutné vypočítávat váženou průměrnou sazbu, důraz ve výpočtu se klade pouze na dodávky na koncovou spotřebu podléhající základní sazbě DPH a výpočtu jednotné evropské sazby. Celkově tak dochází k usnadnění výpočtu příspěvku založeného na DPH, čímž stoupá jeho očekávatelnost i přehlednost (Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, 2012).

4.4.3 Zdroj založený na HND

U tohoto zdroje dojde pouze k drobným změnám, z nichž nejvýznamnější je patrně zdvojnásobení dvanáctin poskytovaných Evropské unii předem ze dvou na čtyři. Je to nutné z důvodu plánovaného poklesu velikosti příspěvku z HND vlivem zavedení nového a reforem dalších zdrojů rozpočtu. Navýšení vlastních zdrojů při financování rozpočtu bude mít za následek oslabení významu tohoto nevlastního zdroje v celkových příjmech EU (Evropská komise e, 2011).

4.4.4 Další možné vlastní zdroje rozpočtu EU

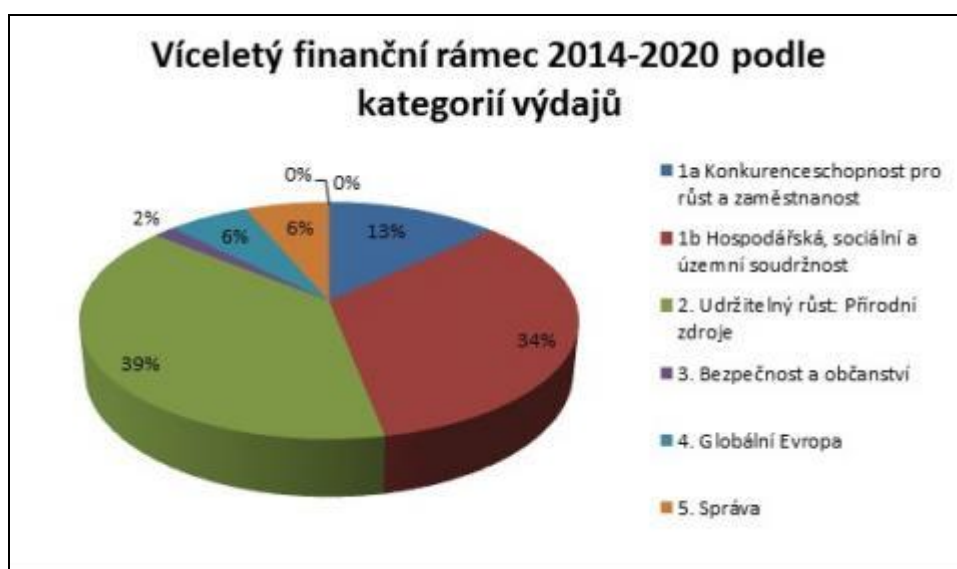
Mezi další diskutované zdroje, kterými se Evropská komise zabývala, avšak rozhodla se je nezařadit do návrhu reformy příjmů rozpočtu, patří evropské zdanění finančního sektoru, aukce v rámci systému obchodování s emisemi skleníkových plynů, poplatky EU týkající se letecké dopravy, evropská DPH, evropské zdanění energie a evropská daň z příjmu právnických osob (Evropský hospodářský a sociální výbor, 2012).

4.4.5 Opravné mechanismy v návrhu Komise

Návrh Evropské komise na novou podobu příjmů rozpočtu EU počítá s postupným omezením opravných mechanismů až by došlo k jejich nahrazení systémem paušálních snížení (Evropský hospodářský a sociální výbor, 2012).

4.5 Výdajová strana rozpočtu

Výdajová strana rozpočtu EU se člení do šesti hlav, přičemž dočasná šestá hlava reprezentuje výdaje pro Chorvatsko, jako nově přistoupivšího člena EU, tímto je mu poskytnut čas na aklimatizaci. Výdaje jsou určeny, aby sloužily jako náhrada výdajů Chorvatského státního rozpočtu, který je povinen odvádět finanční transfery do rozpočtu EU. Primárně slouží rozpočtové výdaje ke hrazení politik, které jsou Evropskou unií vykonávány. Struktura výdajového rámce unijního rozpočtu pro období 2014–2020 je zobrazena na obrázku č. 5. Celkové výdaje se rozdělují na přiděly na závazky nebo na platby. Část výdajů, označovaných jako přiděly na závazky, představuje výdaje, které Evropská komise slíbila vynaložit, avšak jejich celkové vyplacení není ničím podmíněno. Velikost výdajů, označovaných přiděly na platby, znamená velikost skutečně z rozpočtu vyplacených prostředků. Jedním ze současných požadavků unijního rozpočtu je jeho vyrovnanost, proto se každoročně výše přidělů na platby rovná skutečným příjmům z rozpočtu získaných (Lacina, Ostřížek et al, 2012, str. 331).

Obr. 5 Víceletý finanční rámec rozpočtu EU v letech 2014–2020.
Zdroj: euroskop.cz

Členění výdajů rozpočtu Evropské unie je následující.

- Hlava 1
První výdajová hlava rozpočtu EU s názvem Udržitelný růst se podílí na velikosti celkových výdajů EU největším dílem. Obsahuje převážně výdaje na politiky vedoucí k dosažení hospodářského růstu a ke zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti unie. Pro období 2014–2020 je z rozpočtu EU pro oblast udržitelného růstu vyčleněno přibližně 450 miliard eur. Hlava je rozdělena na dva

okruhy: konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost a hospodářská, sociální a územní soudržnost (Krutílek b, 2015).

- Hlava 2

Druhá hlava se zabývá finančním podporováním ochrany přírodních zdrojů a hospodaření s nimi. Pod tímto termínem se skrývá financování společné zemědělské politiky, politiky rozvoje venkova, společné politiky rybolovu a ochrany životního prostředí (Lacina, Ostřížek et al., 2012, str. 336). V rámci společné zemědělské politiky je hrazeno podporování ziskovosti v produkci potravin, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a vyvážený rozvoj venkova v celé EU. Politika rozvoje venkova je součástí programu Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst, který podporuje začlenění. Společná politika rybolovu se zaměřuje na podporu akvakultury, udržitelného vývoje rybolovu a rybolovných oblastí. Politika ochrany životního prostředí cílí na životní prostředí a účinné využívání zdrojů, ochranu přírody a biologické rozmanitosti a správu v oblasti životního prostředí (Evropská komise f, 2014).

- Hlava 3

Bezpečnost a občanství jsou oblasti politik, jejichž financování obstarává třetí hlava výdajové strany rozpočtu EU. Primárním cílem těchto politik je vytvoření prostoru svobody, spravedlnosti a bezpečnosti (Evropská komise f, 2014). Konkrétní programy, které jsou touto hlavou hrazeny, jsou azylový a migrační fond, fond vnitřní bezpečnosti a informační systémy nebo mechanismy civilní obrany (Ministerstvo financí ČR b, 2015). Azylový, migrační a integrační fond řídí migrační toky v EU s respektováním přistěhovalecké politiky. Systémy IT jsou využívány pro bezproblémové uplatnění vnitřní bezpečnosti v Evropě. Fond pro vnitřní bezpečnost má na starosti ochranu vnějších hranic unie. Politika mechanismu civilní ochrany podporuje zvýšení bezpečnosti občanů EU a posilování odolnosti vůči pohromám. Programy práva a občanství mají za úkol připravit realizaci prostoru práva a spravedlnosti i v otázkách přeshraničních problémů. Evropa pro občany zajišťuje povědomí o vývoji a posiluje angažovanost občanů v rámci EU. Kreativní Evropa zajišťuje v kulturní a mediální sféře podporu kulturního dědictví obyvatel Evropy, její cíl je podpora tvůrčích děl uvnitř EU i mimo ní. Okruhy politik potravin a krmiva, ochrana spotřebitelů a zdraví pro růst přispívají k blahobytu evropských občanů (Evropská komise f, 2014).

- Hlava 4

Čtvrtá hlava, týkající se tématu globální Evropy, zajišťuje platby pro mimounijní oblasti, především pro potenciální kandidátské země. U těchto zemí provádí podporu malého a středního podnikání, demokratizace institucí, infrastruktury vzdělání, venkova a jiné. Prostřednictvím čerpání těchto zdrojů kandidátské země mohou navyknout na procesy, spojené s evropskými fondy, dotacemi a způsobem jejich čerpání (Lacina, Ostřížek, 2012, str. 340).

Nástroj předvstupní pomoci podporuje přijímající země do EU, při přijímání politických, institucionálních, právních, správních, sociálních a ekono-

mických reforem, jež jsou nutné pro členství v unii. Evropský nástroj sousedství v sobě označuje politiku spolupráce EU se sousedními zeměmi. Nástroj partnerství zajišťuje prosazování zájmu EU v celosvětovém měřítku se snahou o prosazení strategie Evropa 2020 do vnější činnosti unie. V evropském nástroji pro demokracii a lidská práva se, na základě Smlouvy, upevňuje demokratický princip a princip právního státu, včetně dodržování lidských práv a základních svobod. Nástroj stability obsahuje tři základní složky, reakci na krizi, předcházení konfliktům a globální a nadregionální hrozby a vznikající hrozby. Reakce na krizi má snahu podpořit schopnost EU posílit mezinárodní bezpečnost a to zásahy ve všech částech konfliktů. Složka předcházení konfliktům rozvíjí partnerství se stranami v otázkách míru i občanské společnosti. Složka globální a nadregionální hrozby a vznikající hrozby se zaměřuje na organizovanou trestnou činnost a boj proti terorismu. Politika humanitární pomoci pomáhá s financováním poskytování ochrany a pomoci pro krizové situace v nejohroženějších částech světa, především v Africe. Společná zahraniční a bezpečnostní politika zajišťuje společné hodnoty Evropské unie, posiluje její i mezinárodní bezpečnost, zajišťuje mír a rozvoj demokracie, zásady právního státu a ctí dodržování lidských práv. Nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti financuje projekty jaderné bezpečnosti v třetích zemích. Oblast makrofinanční pomoci pracuje jako nástroj stabilizace. Na základě individuálního posouzení případů pomáhá čelit krátkodobým potížím s platební bilancí. Vystupuje také jako hybná síla strukturálních reforem v třetích zemích, které přijímají pomoc. Záruční fond pro vnější vztahy souvisí se zajišťováním úvěrových vztahů. Dělí se na záruky za vnější úvěry, a úvěrové záruky Evropské investiční banky, vnější úvěry Euratomu a úvěry v rámci makrofinanční pomoci. Cíl mechanismu civilní ochrany je rychlá, efektivní a hospodárná mobilizace pomoci v oblastech civilní ochrany v případech mimořádných událostí v třetích zemích. Iniciativa EU Aid Volunteers si klade za cíl poskytnout konkrétní podobu humanitárním hodnotám Unie (Evropská komise f, 2014).

- Hlava 5
Poslední stálá hlava výdajů rozpočtu Evropské unie představuje výdaje na unijní administrativu. Hrazení všech správních nákladů, potřebných pro fungování všech evropských institucí, je plánováno přibližně na stejnou částku, jako stojí financování aktivit čtvrté hlavy, tedy okolo 60 miliard eur (Krutílek b, 2015).
- Hlava 6
Jak již bylo uvedeno v obecné charakteristice výdajů EU, šestá hlava je dočasná a poskytuje Chorvatsku, jako novému členu EU, možnost dvouleté aklimatizace a kompenzaci za povinné výdaje, odváděné do unijního rozpočtu.

5 Návrh struktury příjmů EU dle pravidel fiskálního federalismu

V následující části práce bude představena nová struktura příjmů rozpočtu, tak jak ji navrhuje Evropská komise a to v souladu s pravidly fiskálního federalismu. Pro srovnání byl zvolen rok 2014 a postupně jsou uvedeny jak vypočtené částky zdrojů dle aktuální metodiky tak dle návrhu, který předložila Evropská komise v roce 2011.

5.1 Nová struktura příjmové části rozpočtu EU

5.1.1 Tradiční vlastní zdroje – čisté částky cel a dávek z cukru

V tabulce č. 1 jsou rozepsány složky tradičního vlastního zdroje rozpočtu Evropské unie z roku 2014. Zdroj je složen ze dvou složek, čistých částek cel, tedy částek, které státy odvedou do rozpočtu po ponechání si poměrné části (zpravidla 25 %) na administrativní náklady spojené s výběrem cel. Druhou složkou je výrobní dávka ze zemědělských poplatků z cukru a isoglukózy. Tradiční vlastní zdroje v podobě čistých částek cel a dávek z cukru tvořily v roce 2014 zhruba 11 % příjmů rozpočtu EU.

Tab. 1 Rozpis složek tradičního vlastního zdroje - čistých částek cel a dávek z cukru v eurech za rok 2104.

Čisté částky cel a dávek z cukru	
Výrobní dávka - kapitola 1 1	125 100 000
Cla a ostatní poplatky - kapitola 1 2	16 185 600 000
Celkem	16 310 700 000

Zdroj: Věstník Evropské unie – rozpočet 2014 (2014).

Tento způsob financování státního rozpočtu bude zachován na centralizované úrovni, jelikož způsob jednotného výběru cla a hraničních poplatků je jeden z principů celní unie. Vůči třetím zemím je Evropskou unií uplatňována jednotná sazba. Decentralizace těchto výnosů není dle pravidel fiskálního federalismu efektivní, protože pokud by členské země uplatňovaly rozdílnou celní sazbu, byl by porušen samotný princip celní unie a vyskytly by se negativní externality. U tohoto zdroje Evropská komise ve svém návrhu reformy příjmové strany rozpočtu nepředkládá změnu struktury. I v nové podobě rozpočtu bude tento tradiční vlastní zdroj zachován v původní podobě.

5.1.2 Daň z finančních transakcí

Daň z finančních transakcí, pokud by byla zavedena dle původního návrhu Evropské komise z roku 2011, mohla v roce 2014 do rozpočtu EU přispět částkou pří-

bližně 6,1 miliard euro (viz tabulka č. 2). Podrobný rozpis výpočtu daně z finančních transakcí je uveden v příloze. Zdanění podléhají všechny finanční transakce mezi finančními institucemi, jestliže alespoň jedna z nich má své sídlo na území státu, který je členem Evropské unie. Výjimku tvoří transakce domácností a malých a středních podniků, které nejsou předmětem daně. Daň z finančních transakcí se řídí pravidlem daňové rezidence. Rozhodujícím faktorem při platbě daně je sídlo daňového poplatníka.

Tab. 2 Velikost daně z finančních transakcí v eurech.

Země	Výsledná daň
Belgie	141 127 300
Bulharsko	20 424 300
Česká republika	26 287 300
Dánsko	108 605 900
Německo	1 020 901 000
Estonsko	8 428 800
Irsko	558 787 000
Řecko	91 469 200
Španělsko	216 586 000
Francie	2 135 505 000
Chorvatsko	1 693 900
Itálie	88 456 000
Kypr	10 005 400
Lotyšsko	13 102 600
Litva	11 207 500
Lucembursko	1 020 860 300
Maďarsko	24 483 900
Malta	7 653 100
Nizozemsko	153 411 000
Rakousko	6 098 200
Polsko	115 557 700
Portugalsko	146 461 200
Rumunsko	10 604 400
Slovinsko	8 098 000
Slovensko	18 893 300
Finsko	50 010 000
Švédsko	115 495 900
Velká Británie	46 612 100
EU-28	6 176 826 300 eur

Zdroj: Vlastní výpočty autora.

Mezi příspěvky jednotlivých zemí jsou značné rozdíly, pramenící v různém objemu uskutečněných finančních transakcí u subjektů se sídlem v členském státě Evropské unie. Země s tradičně velkým podílem finančního sektoru v ekonomice (Německo, Francie, Belgie, Lucembursko) odvádí podíly nejvyšší.

Z pohledu fiskálního federalismu je daň z finančních transakcí vhodný nástroj pro centralizovaný způsob výběru. Díky relativně nízkým sazbám nehrozí výrazný pokles aktivity finančních transakcí na území Evropské unie, avšak výnosy této daně jsou nezanedbatelné. Přesná znalost a vymezení sazeb dovolí subjektům fi-

nančního trhu s touto daní dopředu kalkulovat. Vzhledem ke skutečnosti, že velká část finančních transakcí probíhá elektronickou formou, nebudou provozní náklady na administrativu na vysoké úrovni. Díky zavedení této daně dojde k poklesu příspěvku z HND a následně k nárůstu finanční autonomie rozpočtu EU, který se stane méně závislým na příspěvcích jednotlivých států. Na centralizované úrovni je taktéž splněn požadavek na transparentnost a efektivnost, mechanismus výpočtu daně z finančních transakcí je srozumitelný a vstupní data budou Evropskou unií pravidelně zveřejňována. Běžný občan EU tak bude mít možnost všeobecného přehledu nad způsobem výběru. Zavedením této daně dojde k vyšší stabilizaci finančního sektoru, který se bude moci zároveň aktivněji podílet na stabilizaci veřejných rozpočtů, ze kterých v době finanční krize obdržel nezanedbatelné příspěvky.

Všechny subjekty, kterých se daň týká, budou spravedlivě odvádět daň kdekoli na území EU, čímž je splněn požadavek horizontální spravedlnosti. Vertikální spravedlnost je zajištěna progresivním distribučním efektem. Movitější subjekty finančního trhu zaplatí vyšší daň z finančních transakcí, jelikož služby poskytované finančním trhem využívají více než subjekty s nižším důchodem.

Díky sumě vybrané z daně z finančních transakcí se může snížit příspěvek do rozpočtu EU na základě hrubého národního důchodu, který sám o sobě není nejvhodnějším způsobem financování rozpočtu a byl zaveden jako náhrada části příjmů, které nepokryjí tradiční vlastní zdroje.

5.1.3 Vlastní zdroj založený na DPH

Vlastní zdroj založený na DPH, vypočítaný dle nové metodiky navrhované Evropskou komisí, aplikovaný na dostupná data roku 2014 mohl v rozpočtu Evropské unie podílet částkou téměř 19 miliard euro (viz tabulka č. 3). Podrobně rozepsány metody výpočtu zdroje založeného na dani z přidané hodnoty jsou v příloze.

Tab. 3 Navrhovaný i aktuálně používaný zdroj založený na DPH v eurech.

Země	Navrhovaný příspěvek	Skutečný příspěvek	Rozdíl
Belgie	524 148 571	502 682 400	4,27 %
Bulharsko	75 982 000	61 801 500	22,95 %
Česká republika	220 998 095	193 725 600	14,08 %
Dánsko	399 643 200	306 034 800	30,59 %
Německo	4 275 389 474	3 715 233 900	15,08 %
Estonsko	34 222 000	26 175 600	30,74 %
Irsko	199 921 739	196 179 300	1,91 %
Řecko	220 452 174	195 036 000	13,03 %
Španělsko	1 232 152 381	1 368 488 400	-9,96 %
Francie	2 962 580 000	2 904 321 600	2,01 %
Chorvatsko	85 889 600	65 823 600	30,48 %
Itálie	1 761 763 636	1 970 415 300	-10,59 %
Kypr	31 831 579	23 208 000	37,16 %
Lotyšsko	34 043 810	24 795 000	37,30 %
Litva	52 655 238	42 495 600	23,91 %
Lucembursko	84 367 059	51 143 400	64,96 %
Maďarsko	144 503 704	123 098 400	17,39 %
Malta	14 271 111	10 218 000	39,67 %
Nizozemsko	813 485 714	798 439 500	1,88 %
Rakousko	508 890 000	446 367 600	14,01 %
Polsko	509 860 870	577 318 200	-11,68 %
Portugalsko	255 166 957	232 634 400	9,69 %
Rumunsko	194 160 000	163 314 900	18,89 %
Slovinsko	57 336 364	52 445 550	9,33 %
Slovensko	100 422 000	77 911 800	28,89 %
Finsko	315 800 000	291 653 100	8,28 %
Švédsko	620 881 600	597 138 600	3,98 %
Velká Británie	3 082 916 000	2 864 079 600	7,64 %
EU-28	18 813 734 875	17 882 179 650	5,21 %

Zdroj: Věstník Evropské unie – rozpočet 2014 (2014) a vlastní výpočty autora.

Z tabulky je zřejmé, že, oproti v současné době používanému způsobu výpočtu, má nově navrhovaný způsob Evropskou komisí za následek zvýšení odvodu u naprosté většiny členských států. Pouze Španělsku, Itálii a Polsku by velikost příspěvku klesla. U všech ostatních států by v nové podobě zdroje založeného na DPH vzrostla v rozmezí od 1,88 % u Nizozemska až do nárůstu o 64 % v případě Lucemburska.

Celková velikost odvodu do rozpočtu EU dle navrhované metodiky by byla větší o 5,21 % než u momentálně užívaného způsobu výpočtu. Díky nárůstu pří-

spěvku o téměř miliardu euro je možné snížit odvod založený na příspěvku z HND, který není považován za vhodný způsob financování rozpočtu EU, vzhledem ke skutečnosti, že nenáleží mezi vlastní zdroje a rozpočet EU je závislý na příspěvcích členských států, které tak mají nad rozpočtem jistou formu kontroly. Tím zároveň dojde k posílení autonomie rozpočtu EU. Aktuálně užívaný model výpočtu příspěvku DPH je komplikovaný, administrativně náročný a méně transparentní, nutnost častých oprav a korekcí při výpočtu z něj dělá méně flexibilní nástroj, než který navrhuje Evropská komise.

Nový návrh zdroje založeného na DPH podporuje principy horizontální i vertikální spravedlnosti. V průběhu výpočtu příspěvku se kalkuluje se základní sazbou, která se v jednotlivých členských státech používá. Čím vyšší je tato základní sazba, tím vychází nižší základ daně. Pokud by existovaly 2 země se shodnou hodnotou skutečných příjmů dle DPH, ale s rozdílně stanovenou základní sazbou daně, zemi, která užívá vyšší sazbu daně, by se vypočetl nižší příspěvek. Také čím vyšší má země skutečné příjmy z DPH, tím vyšší příspěvek je jí spočítán.

5.1.4 Příspěvek z hrubého národního důchodu

Zdroj z hrubého národního důchodu je v návrhu Evropské komise pro nový systém financování rozpočtu Evropské unie zachován, avšak v pozměněné formě. Cílem tohoto zdroje zůstává pokrytí finančních nároků rozpočtu EU, tedy dorovnání chybějící částky rozpočtu, který nebude naplněn ostatními vlastními zdroji. Výpočet části příspěvku založeného na HND, nutného k pokrytí příjmu rozpočtu EU pro rok 2014 je uveden v následující tabulce č. 4.

Tab. 4 Výpočet příspěvku z HND v eurech.

Popis	Navrhovaný rozpočet 2014	Skutečný rozpočet 2014
Ostatní příjmy	1 544 428 277	1 544 428 277
Čisté částky cel a dávek z cukru	16 310 700 000	16 310 700 000
Příjmy z DFT	6 176 826 300	0
Příjmy dle DPH	18 813 734 875	17 882 179 650
Zbývající část, která má být financována z dodatečného zdroje	92 658 923 548	99 767 395 073
Prostředky, které mají být hrazeny z vlastních zdrojů	133 960 184 723	133 960 184 723
Příjmy celkem	135 504 613 000	135 504 613 000

Zdroj: Věstník Evropské unie – rozpočet 2014 (2014) a vlastní výpočty autora.

Z tabulky vyplývá, že částka rozpočtu, kterou je nutné pokrýt dodatečným zdrojem z hrubého národního důchodu, činí 92 658 923 546 euro. Tato částka je v navrhované formě rozpočtu Evropské unie o přibližně 7,1 miliardy euro nižší, než ve formě rozpočtu, která byla v roce 2014 uplatněna. Došlo by tedy

k výraznému poklesu části rozpočtu, která má být financována ze zdroje založeného na HND.

Částky, které mají jednotlivé členské země odvádět na základě zdroje na HND jsou uvedeny v tabulce č. 5. Podrobný rozpis výpočtů částek pro jednotlivé státy je uveden v příloze.

Tab. 5 Navrhované a skutečně odvedené částky jednotlivými státy na základě HND v roce 2014 v eurech.

Země	Navrhovaná velikost příspěvku	Skutečná velikost příspěvku	Rozdíl návrhu oproti skutečnosti	Korekce pro Velkou Británii
Belgie	2 742 288 310	2 952 664 503	-7,12 %	263 826 803
Bulharsko	284 617 592	306 452 191	-7,12 %	27 382 150
Česká rep.	980 187 496	1 055 383 132	-7,12 %	94 300 710
Dánsko	1 813 294 050	1 952 401 925	-7,12 %	174 451 231
Německo	19 521 034 788	21 018 601 971	-7,12 %	326 429 505
Estonsko	126 456 211	136 157 370	-7,12 %	12 165 948
Irsko	950 522 285	1 023 442 137	-7,12 %	91 446 714
Řecko	1 245 045 898	1 340 560 296	-7,12 %	119 781 891
Španělsko	7 217 704 793	7 771 415 083	-7,12 %	694 392 334
Francie	14 827 949 410	15 965 483 903	-7,12 %	1 426 549 672
Chorvatsko	301 205 648	324 312 809	-7,12 %	28 978 034
Itálie	10 996 107 202	11 839 679 761	-7,12 %	1 057 900 367
Kypr	106 198 699	114 345 792	-7,12 %	10 217 038
Lotyšsko	171 115 674	184 242 909	-7,12 %	16 462 493
Litva	242 325 498	260 915 635	-7,12 %	23 313 363
Lucembursko	234 029 754	251 983 479	-7,12 %	22 515 255
Maďarsko	670 630 507	722 078 304	-7,12 %	64 519 220
Malta	46 757 080	50 344 075	-7,12 %	4 498 349
Nizozemsko	4 306 681 906	4 637 071 435	-7,12 %	72 016 062
Rakousko	2 262 851 840	2 436 447 794	-7,12 %	37 839 265
Polsko	2 703 681 459	2 911 095 906	-7,12 %	260 112 561
Portugalsko	1 109 120 212	1 194 206 994	-7,12 %	106 704 915
Rumunsko	1 035 079 018	1 114 485 688	-7,12 %	99 581 648
Slovinsko	239 988 331	258 399 171	-7,12 %	23 088 511
Slovensko	521 468 421	561 473 165	-7,12 %	50 168 812
Finsko	1 418 651 119	1 527 483 739	-7,12 %	136 483 895

Švédsko	3 122 482 673	3 362 025 690	-7,12 %	52 213 958
Velká Británie	13 461 447 673	14 494 150 216	-7,12 %	0
EU-28	92 658 923 548	99 767 305 073	-7,12 %	5 297 340 704

Zdroj: Věstník Evropské unie (2014) a vlastní výpočty autora.

Z tabulky je zřetelně viditelné, že pokud by v roce 2014 byl již zaveden nový způsob financování rozpočtu, který navrhuje Evropská komise, pro všechny členské země by velikost příspěvku klesla o nezanedbatelných 7,12 %. Přestože není zdroj založený na HND považovaný za vhodný nástroj financování rozpočtu, v současné době je brán tento zdroj, původně doplňkový, za nezbytný. Nelze bez rozmyslu okamžitě navýšit stávající sazby odvodů z tradičních vlastních zdrojů či zavádět nové vlastní zdroje. Je vhodné snažit se příspěvek z HND postupně omezovat a časem jej nahradit, což je ale proces postupný a zdoluhavý. Již nyní mají mnohé členské země EU výhrady k navrhované změně financování rozpočtu EU. Původní myšlenka Evropské komise byla zavést novou podobu financování rozpočtu od počátku roku 2014, ale i o dva roky později je rozpočet stále financován „starým“ způsobem. Při aktuální skladbě rozpočtu EU je příspěvek z HND zastoupen zhruba 74 %, návrh Evropské komise předpokládá, že na konci prvního finančního rámce po zavedení nové podoby financování rozpočtu to bude již jen přibližně poloviční hodnota.

Velikost zdroje z DPH a daně z finančních transakcí není v předstihu vyčíslitelná s jistotou, proto z tohoto důvodu Komise ve svém návrhu předkládá, aby se zdvojnásobil počet předem poskytovaných dvanáctin u zdroje z HND ze dvou na čtyři.

Díky dani z finančních transakcí a novému způsobu výpočtu zdroje založeného na DPH se tedy očekává výrazné snížení podílu příspěvku z HND. Hlavním cílem tohoto příspěvku zůstane dorovnání nedostatků příjmu, po započtení vlastních zdrojů. Zdroj financování bude ponechán na národní úrovni, tedy za respektování principu subsidiarity, kdy Evropská unie pouze určí, jakou část má členský stát platit a na něm bude rozhodnutí o způsobu financování. Navrhované snížení příspěvku pro všechny členské země o 7,12 % by znamenalo přepočtení s dosaženou horizontální i vertikální spravedlností. Dále tento příspěvek může působit i jako motivační pro čisté plátce, tedy země, které do rozpočtu odvádí více, než z něj čerpají. Jelikož je výpočet založen na hrubém národním důchodu, může být pro tyto země motivující, aby i chudší země svůj národní důchod zvyšovali a hradily vyšší část celkového příspěvku. Z pohledu fiskálního federalismu se tedy, v tuto chvíli, návrh Komise zdá jako správný a vhodný.

Uvedené výpočty jsou ve všech případech pro srovnání uvedeny před aplikováním opravných mechanismů.

5.1.5 Ostatní příjmy

Podoba ostatních příjmů je shrnuta v následující tabulce č. 6. Údaje jsou dostupné ve Věstníku Evropské unie, konkrétně v kapitole o rozpočtu na rok 2014.

Tab. 6 Složení ostatních příjmů rozpočtu EU v eurech za rok 2014.

Ostatní příjmy rozpočtu EU	
Příjmy od osob pracujících v orgánech a jiných institucí unie - hlava 4	1 274 999 230
Příjmy ze správní činnosti orgánů - hlava 5	52 752 047
Příspěvky a náhrady v rámci dohod a programů unie - hlava 6	60 000 000
Úroky z prodlení a pokuty - hlava 7	123 000 000
Výpůjční a úvěrové operace - hlava 8	2 477 000
Různé příjmy - hlava 9	30 200 000
Celkem	1 543 428 277

Zdroj: Věstník Evropské unie – rozpočet 2014 (2014).

Zde i vzhledem k nepravdělnostem výnosů a jejich nízkému procentuálnímu zastoupení v rozpočtu EU není důvod pro navržení změny struktury. V návrhu Evropské komise o nové podobě příjmů rozpočtu EU je zdroj z ostatních příjmů zachován beze změny.

5.2 Analýza návrhu Komise na reformu příjmů rozpočtu

Následující část se zabývá komparací návrhu příjmů rozpočtu Evropské unie, který předložila Evropská komise a aktuálně užívaného modelu pomocí údajů za rok 2014. Srovnání proběhne jednak jako procentní porovnání jednotlivých zdrojů, tak i jako absolutní velikost odvodů vypočítaných podle navrhovaného i aktuálního způsobu modelace. Je důležité, aby si rozpočet i dle návrhu Evropské komise zachoval principy fiskálního federalismu. V současné situaci je optimální, aby si rozpočet zachoval vertikální model fiskálního federalismu s kombinovanou formou příjmů, kdy je financován nejen vlastními zdroji, ale i příspěvky členských států. Vzhledem k vysoké rozmanitosti členských zemí je v aktuálním integračním seskupení správné, aby rozpočet Evropské unie nefinancoval veřejné statky, které federální rozpočet běžně zajišťuje. Ty jsou decentralizovány na národní úroveň členských zemí. Výhodou unijního rozpočtu jsou vysoké úspory z rozsahu, naopak velký důraz je třeba, dle pravidel fiskálního federalismu, klást na výskyt externalit, pestrost preferencí a zachování demokratických rozhodnutí.

5.2.1 Srovnání jednotlivých zdrojů

V následující tabulce č. 7 lze najít procentní srovnání změn, které navrhuje Evropská komise ve své podobě příjmové strany rozpočtu Evropské unie, se současně aplikovaným způsobem výpočtu. Návrh rozpočtu dle Evropské komise spočívá v zavedení nového zdroje, založeného na dani z finančních transakcí, zrušení stávajícího zdroje založeného na dani z přidané hodnoty a jeho nahrazení zdrojem dle DPH s efektivnějším způsobem výpočtu a změně u zdroje dle HND. V prvním sloupci je uvedeno, kolik procent z celkového objemu daně z finančních transakcí odvedou poplatníci daně se sídlem v daném státě. Druhý sloupec ukazuje rozdíl

mezi návrhem Evropské komise na výběr zdroje dle DPH a zdrojem, vypočítaným dle aktuální metodiky. Ve třetím sloupci je uvedena změna návrhu Evropské komise oproti aktuálně používané metodice v případě zdroje vypočteného na základě hrubého národního důchodu. Zdroje rozpočtu, u kterých Evropská komise nenavrhuje změnu struktury či jinou úpravu, nejsou v tabulce uvedeny a jsou k nalezení výše v samostatných oddílech. Jedná se o tradiční vlastní zdroj založený na poplatcích cel a dávek z cukru a ostatních příjmů.

Tab. 7 Procentní srovnání návrhu Evropské komise a skutečně odvedených částek za rok 2014.

Země	% z celku DFT	rozdíl návrhu DPH oproti skutečnosti	Rozdíl návrhu HND oproti skutečnosti
Belgie	2,28 %	4,27 %	-7,12 %
Bulharsko	0,33 %	22,95 %	-7,12 %
Česká republika	0,43 %	14,08 %	-7,12 %
Dánsko	1,76 %	30,59 %	-7,12 %
Německo	16,53 %	15,08 %	-7,12 %
Estonsko	0,14 %	30,74 %	-7,12 %
Irsko	9,05 %	1,91 %	-7,12 %
Řecko	1,48 %	13,03 %	-7,12 %
Španělsko	3,51 %	-9,96 %	-7,12 %
Francie	34,57 %	2,01 %	-7,12 %
Chorvatsko	0,03 %	30,48 %	-7,12 %
Itálie	1,43 %	-10,59 %	-7,12 %
Kypr	0,16 %	37,16 %	-7,12 %
Lotyšsko	0,21 %	37,30 %	-7,12 %
Litva	0,18 %	23,91 %	-7,12 %
Lucembursko	16,53 %	64,96 %	-7,12 %
Maďarsko	0,40 %	17,39 %	-7,12 %
Malta	0,12 %	39,67 %	-7,12 %
Nizozemsko	2,48 %	1,88 %	-7,12 %
Rakousko	0,10 %	14,01 %	-7,12 %
Polsko	1,87 %	-11,68 %	-7,12 %
Portugalsko	2,37 %	9,69 %	-7,12 %
Rumunsko	0,17 %	18,89 %	-7,12 %
Slovinsko	0,13 %	9,33 %	-7,12 %
Slovensko	0,31 %	28,89 %	-7,12 %
Finsko	0,81 %	8,28 %	-7,12 %
Švédsko	1,87 %	3,98 %	-7,12 %
Velká Británie	0,75 %	7,64 %	-7,12 %

Zdroj: Vlastní výpočty autora.

Co se týče daně z finančních transakcí, z tabulky je patrná nekonzistentní velikost vypočtených odvodů. Tři státy by měly odvádět více jak polovinu všech příspěvků a u zbylých zemí jsou platby v jednotkách či desetinách procent z celkové částky. Vysvětlením této skutečnosti je způsob určení poplatníka daně a to dle principu daňové rezidence. Daň odvádí instituce či obchodník v závislosti na jeho sídle. Záleží, v jakém státě má poplatník určené své sídlo podnikání. V tomto státě při realizaci finanční transakce daň odvede. Cílem tohoto opatření je minimalizace rizik, spojených s přesunem v rámci členských zemí. Při realizaci finanční transakce ne-

bude mít vliv místo konání transakce. Zdaněny budou i transakce, provedené mimo území Evropské unie, pokud bude alespoň jedním účastníkem subjekt se sídlem v EU.

Důležitým faktem, který je třeba si uvědomit, je podstata poplatníka daně. Daň neodvádí stát, ve kterém byly transakce provedeny, ale subjekty se sídlem v daném státě. Daň z finančních transakcí nebude mít dopad na národní rozpočty, ale na subjekty finančního trhu, tedy finanční instituce, banky, pojišťovny, investiční podniky a jiné. Země s velkým množstvím finančních institucí, které zde mají své sídlo, logicky „odvádějí“ vyšší částky a naopak země, které mají málo institucí se sídlem uvnitř státu, menší částky. Německo, Francie a Lucembursko mezi země s velkým počtem institucí, které zde mají sídlo, patří. Proto je třeba při schvalování počítat spíše s nevolí ze strany poplatníků daně než s jednotlivými státy, jejichž rozpočet zůstane daní z finančních transakcí nedotčen. Naopak jednotlivé státy mohou daň z finančních transakcí uvítat, jelikož při financování rozpočtu EU se pomocí daně z finančních transakcí sníží jimi odváděný příspěvek dle HND.

U nově modelovaného zdroje na základě daně z přidané hodnoty u většiny států vzrostla velikost vypočteného příspěvku. U Španělska, Itálie a Polska velikost tohoto příspěvku poklesla o přibližně deset procent. Změna ve vyšším odvodu u většiny zemí je způsobena jinou metodikou, která by měla odrážet spravedlivější a transparentnější systém výpočtu odvodů na základě DPH. Zde, na rozdíl od daně z finančních transakcí, jsou státy plátcem příspěvků, které se vypočítají na základě DPH, proto mohou země nesouhlasit a argumentovat zvýšením zatížení svých národních rozpočtů. Toto navýšení je však vykompenzováno odpovídajícím snížením velikosti odvodů dle HND.

Zavedení nového vlastního zdroje a reforma zdroje dle DPH by měla být v souladu s cílem Lisabonské smlouvy, posílením významnosti vlastních zdrojů v rozpočtu EU a naopak oslabením příspěvku založeného na HND, který by měl tvořit zhruba polovinu ze současných 74 %.

Poslední sloupec reprezentuje snížení příspěvku dle HND, podle návrhu Evropské komise. Dle původního modelu výpočtu příspěvku v roce 2014 měly členské státy odvést o 7,12 % více než u reformované podoby rozpočtu. Díky poklesu příspěvku dle HND vzroste autonomie příjmů Evropské unie, rozpočet se přiblíží principům fiskálního federalismu, sníží se velikost příspěvku, který svou podstatou nespadá mezi vlastní zdroje a sníží se i závislost EU na vůli členských států přispívat ze svých národních rozpočtů.

5.2.2 Srovnání dle velikosti vypočtených příspěvků pro členské země

Srovnání celkových vypočítaných odvodů lze nalézt v následující tabulce č. 8. První sloupec reprezentuje součet zdrojů dle DPH a HND, vypočítaných podle návrhu Evropské komise. Druhý sloupec vyjadřuje vypočítané odvody dle DPH a HND podle používané metodiky v roce 2014. Poslední sloupec udává procentní rozdíl mezi návrhem Komise a reálně použitým způsobem výpočtu. Jde tedy o zobrazení finanční zátěže pro jednotlivé země Evropské unie. Do srovnání není zahrnutý příjem rozpočtu na základě daně z finančních transakcí, jelikož poplatníkem této daně

nejsou jednotlivé státy a tento zdroj není hrazen z národních rozpočtů. Poplatníkem daně z finančních transakcí jsou subjekty finančního trhu. Dle návrhu Komise jde o skutečný vlastní zdroj rozpočtu, na rozdíl od například příspěvku na základě hrubého národního důchodu.

Tab. 8 Srovnání odvodů jednotlivých států dle návrhu Komise a dle skutečné metodiky za rok 2014 v eurech.

Země	Navrhovaný zdroj dle DPH a HND	Odvedený zdroj dle DPH a HND	Rozdíl návrhu oproti skutečnosti
Belgie	3 266 436 881	3 455 346 903	-5,47 %
Bulharsko	360 599 592	368 253 691	-2,08 %
Česká republika	1 201 185 591	1 249 108 732	-3,84 %
Dánsko	2 212 937 250	2 258 436 725	-2,01 %
Německo	23 796 424 262	24 733 835 871	-3,79 %
Estonsko	160 678 211	162 332 970	-1,02 %
Irsko	1 150 444 024	1 219 621 437	-5,67 %
Řecko	1 465 498 072	1 535 596 296	-4,56 %
Španělsko	8 449 857 174	9 139 903 483	-7,55 %
Francie	17 790 529 410	18 869 805 503	-5,72 %
Chorvatsko	387 095 248	390 136 409	-0,78 %
Itálie	12 757 870 838	13 810 095 061	-7,62 %
Kypr	138 030 278	137 553 792	0,35 %
Lotyšsko	205 159 484	209 037 909	-1,86 %
Litva	294 980 736	303 411 235	-2,78 %
Lucembursko	318 396 813	303 126 879	5,04 %
Maďarsko	815 134 211	845 176 704	-3,55 %
Malta	61 028 191	60 562 075	0,77 %
Nizozemsko	5 120 167 620	5 435 510 935	-5,80 %
Rakousko	2 771 741 840	2 882 815 394	-3,85 %
Polsko	3 213 542 329	3 488 414 106	-7,88 %
Portugalsko	1 364 287 169	1 426 841 394	-4,38 %
Rumunsko	1 229 239 018	1 277 800 588	-3,80 %
Slovinsko	297 324 695	310 844 721	-4,35 %
Slovensko	621 890 421	639 384 965	-2,74 %
Finsko	1 734 451 119	1 819 136 839	-4,66 %
Švédsko	3 743 364 273	3 959 164 290	-5,45 %
Velká Británie	16 544 363 673	17 358 229 816	-4,69 %
EU-28	111 472 658 423	117 649 484 723	-5,25 %

Zdroj: Věstník Evropské unie a vlastní výpočty autora.

Z tabulky je patrné, že u naprosté většiny zemí se odvody do rozpočtu Evropské unie sníží, pokud jsou odvody stanovovány dle metodiky, kterou navrhuje Evropská komise. Pouze Kypru, Lucembursku a Maltě by, při reformované metodě, příspěvky vzrostly. V případě Lucemburska by tento nárůst představoval zhruba 5 procent, zvýšení u Malty a Kypru je pouze v desetinách procenta. Nejvyšší pokles odvodů by nastal v případě Polska, kterému by byl vypočítán příspěvek dle DPH a HND v součtu o téměř 8 procent nižší, než podle současné metodiky. Taktéž Španělsko a Itálie by svoje příspěvky, dle nové metodiky, snížily o více než 7 procent. Pokles odvodů u naprosté většiny států je způsoben zavedením nového vlastního zdroje, daně z finančních transakcí, který, dle údajů z roku 2014, může financovat rozpočet Evropské unie více než šesti miliardami euro. Vlastní zdroj z daně z finančních transakcí má být v následujících letech po zavedení ještě významnější. Evropská komise předpokládá, že by mohl přispívat do rozpočtu EU částkou až přibližně 57 miliard eur ročně. V takovém případě by odvody a příspěvky jednotlivých států dále klesaly a vlastní zdroje rozpočtu by začaly převládat.

6 Bilanční diskuse

Návrh reformy příjmů rozpočtu Evropské unie, který předložila Evropská komise v roce 2011, předpokládá zavedení zcela nového zdroje, zrušení starého a nahrazení novým zdrojem a úpravu stávajícího zdroje. Tradiční vlastní zdroje a ostatní zdroje budou zachovány v nepozměněné formě.

Evropský parlament několikrát reformu příjmů EU podpořil, avšak původního plánu na zavedení reformovaných zdrojů rozpočtu Evropské unie od 1. 1. 2014 nebylo dosaženo. Na základě popudu Evropského parlamentu byla vytvořena skupina na vysoké úrovni ze zástupců Evropského parlamentu, Evropské komise i Rady Evropské unie. Skupina má za cíl podrobné analyzování a přezkoumání možností ratifikování návrhu na novou podobu financování rozpočtu Evropské unie. Předpokládaný termín prezentace výsledků této skupiny na vysoké úrovni je stanoven na rok 2016. Nejbližší možnost zavedení reforem příjmů rozpočtu je začátek nového víceletého finančního rámce, tedy od roku 2021.

Zavedení nového vlastního zdroje, daně z finančních transakcí, jako způsob financování rozpočtu Evropské unie by přineslo členským státům EU úsporu ve výši více než 6 miliard euro (při aplikaci v roce původně plánovaného zahájení, tedy 2014). Národní rozpočty členských zemí by nebyly tímto příspěvkem ovlivněny, jelikož členské státy nejsou poplatníkem daně, budou se pouze administrativně spolupodílet na výběru daně. Poplatníkem daně z finančních transakcí jsou subjekty finančního trhu provádějící finanční transakce. Proto se dá obecně říci, že členské státy nebudou proti zavedení tohoto zdroje protestovat. Autor práce předpokládá, že důvod, proč nebyla daň z finančních transakcí dosud na centralizované úrovni zavedena, je silná nevole ze strany potenciálních poplatníků daně. Přes mohutné zisky, které finanční trh pravidelně generuje, i přes obrovskou finanční pomoc, které se finančnímu trhu dostalo při překonávání následků ekonomické krize z roku 2008, subjekty finančního trhu mají zpravidla prvořadný cíl, kterým je maximalizace zisku. Z tohoto důvodu se předpokládá, že se budou k centralizovanému a plošnému zdaňování na území Evropské unie stavět negativně. Přestože zavedení nového zdroje je v kompetenci Rady Evropské unie spolu s Parlamentem, autor je názoru, že během schvalovacího procesu bude brán zřetel i na poplatníky daně z finančních transakcí, kteří tvoří silnou zájmovou skupinu s potenciálem ovlivnit situace ve svůj prospěch.

Mezi nevýhody daně z finančních transakcí se uvádí riziko odlivu finančních institucí z Evropské unie. Vzhledem k vysoké mobilitě finančního kapitálu se zdá být toto riziko reálné, avšak díky velmi nízkým sazbám daně a transparentnosti v určení předmětu daně autor nepředpokládá značný odliv finančních institucí z EU. Odhad Evropské komise počítá s maximálním snížením růstu HDP vlivem zavedení daně z finančních transakcí o 0,5 %, což potenciální výnos z této daně ve výši 54 miliard eur ročně, dle názoru autora, vynahradí. Přesto si EU vyhradila možnost, po zavedení daně z finančních transakcí, zpětné revize a případné úpravy. Proto při výskytu negativních jevů spojených se zavedením tohoto vlastního zdroje rozpočtu EU, lze dosáhnout poměrně rychlým způsobem nápravy. Migrace

potenciálních poplatníků daně z finančních transakcí v rámci států Evropské unie je nepravděpodobná, jelikož se počítá při zavedení této daně s centralizovanou působností.

Dalším rizikem, spojeným s daní z finančních transakcí, je obava, že přestože domácnosti a malé a střední podniky nejsou předmětem této daně, finanční instituce si najdou způsob, jak tuto daňovou zátěž přesunout právě na domácnosti a malé a střední podniky. Evropská komise se chce tohoto negativního jevu vyvarovat přesným vymezením předmětu daně, kdy zdaněny mají být nikoli spotřebitelé, ale obecně finanční instituce. Pokud ale nastane situace, že domácnosti budou účastny realizace finanční transakce, která bude předmětem daně a tato finanční transakce bude například v hodnotě 1000 eur, tak při sazbě 0,1 % zaplatí na dani 1 euro, což je relativně zanedbatelná položka. Jelikož se domácnosti a malé a střední podniky zpravidla nevěnují obchodování s finančním kapitálem ve velkých objemech a intenzitě, neměl by na ně být dopad ze zavedení daně z finančních transakcí zásadní.

Naopak mezi pozitiva zavedení této daně lze řadit například zvýšení autonomie rozpočtu EU, posílení významnosti vlastních zdrojů v rozpočtu EU, pokles příspěvků, které odvádí členské státy nebo spravedlivější podílení se finančního sektoru na sanaci hospodářské krize. Kladně myšlenku zavedení zdanění finančního trhu na centralizované úrovni hodnotí také většinová populace Evropské unie. Velká část finančních transakcí probíhá elektronickou formou, proto by zavedením daně nevznikly vysoké nároky na administrativní podporu. Výčet pozitiv podle autora práce převažuje nad potenciálními negativy a doporučuje daň z finančních transakcí na centralizované úrovni zavést.

Při výčtu potenciálních nevýhod bylo zmíněno riziko přenesení daně na koncového spotřebitele, z druhého pohledu lze ale konstatovat, že pokud by daň z finančních transakcí zavedena byla, členskými státy se sníží odvody do rozpočtu Evropské unie a volné peněžní prostředky mohou vhodně investovat do rozvoje národních ekonomik, z čehož může v konečném důsledku profitovat i zmíněný koncový spotřebitel. Odpůrci zavedení daně budou patrně, mimo jiné, argumentovat zmíněným nebezpečím, kdy by daň byla přenesena na spotřebitele, autor je názoru, že z tohoto pohledu se koncový spotřebitel nemusí zavedení daně obávat.

Názor jednotlivých států na zavedení daně z finančních transakcí na centralizované úrovni není jednotný. Část států zavedení daně podporuje, početná skupina zemí však vystupuje proti myšlence zdanění finančního sektoru na úrovni celé Evropské unie. Na konci roku 2015 byla situace taková, že navzdory nepřijetí daně z finančních transakcí na centralizované úrovni, deset členských států EU se rozhodlo zavést určitou formu této daně v režimu posílené spolupráce. Belgie, Francie, Itálie, Německo, Portugalsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Řecko plánují během roku 2016 nalézt shodu v systému zavedení a vybírání této daně a poté se očekává, že tato desítky zemí daň z finančních transakcí zavede. Z výše jmenovaných zemí Belgie, Francie, Řecko a Itálie již určitým způsobem finanční sektor pomocí zdanění regulují. Ostatní země, které již jistou formu daně z finančních transakcí na své národní úrovni uplatňují se ke zmíněným státům, které plá-

nují zavést DFT v režimu posílené spolupráce nepřipojí. Mezi tyto země patří Kypr, Finsko, Irsko, Rumunsko, Polsko a Velká Británie. Autor u těchto zemí předpokládá nepřipojení se k zavedení DFT z důvodů obav z nižšího výnosu ze zdanění, pokud by byla daň uplatňována na centralizované a ne na národní úrovni.

Výslovným odpůrcem daně z finančních transakcí je Velká Británie, Švédsko a Lucembursko. U Lucemburska autor odhaduje, že vzhledem k velkému počtu institucí se sídlem právě v Lucembursku, má tento stát negativní postoj k DFT, jelikož těmto firmám se sídlem v Lucembursku bude vyměřena velká část daně, která bude zaujímat významnou část na daňovém výnosu z celého území Evropské unie. Velká Británie je známá svými euroskeptickými postoji a názory, proto příliš nepřekvapuje její negativní názor na zavedení prostředku, kterým EU zvýší svou autonomii příjmů.

Naopak u Německa a Francie, jakožto hlavních iniciátorů zavedení daně z finančních transakcí na centralizované úrovni a jedněch z největších příznivců myšlenek EU se dá očekávat, že budou iniciovat diskusi na téma DFT a zavedení daně nadále doporučovat.

Postoj České republiky je vůči dani z finančních transakcí spíše zdrženlivý až negativní.

Co se týče daně z finančních transakcí jako celku, autor doporučuje postupovat dle návrhu Evropské komise a daň na centralizované úrovni zavést. Přes zmíněná negativa, pozitiva dle názoru autora převažují a DFT se jeví jako vhodný nástroj pro financování rozpočtu Evropské unie. Je vhodné posílit rozpočtovou autonomii EU, snížit podíl nevlastních zdrojů při financování rozpočtu a daň z finančních transakcí je jeden ze způsobů, jak tohoto cíle dosáhnout.

Návrh Evropské komise o nové podobě rozpočtu EU počítá také s reformou zdroje založeného na DPH. Původní model výpočtu je dle Evropské komise nepřehledný, složitý a netransparentní s velkým množstvím dodatečných nutných korekcí a úprav. Komise proto navrhla modernizovanou strukturu tohoto zdroje, nový způsob výpočtu, který je přehlednější, administrativně méně náročný, jednodušší na výpočet, spravedlivější a bez nutnosti častých oprav.

Potenciální nevýhodou, která by mohla vyústit v negativní postoj jednotlivých zemí k reformě zdroje dle DPH, je navýšení příspěvku u naprosté většiny států. Dle dat za rok 2014 by se například Lucembursku zvýšil příspěvek o více než 60 % oproti výpočtu dle staré metodiky. Z tohoto důvodu má autor obavy z krátkozrakosti států, které se zaměří na zvýšení příspěvku a s negativním postojem budou na domácí půdě sbírat politické body, jelikož běžná veřejnost nemusí hledat hlubší souvislosti návrhu Evropské komise, který na druhou stranu počítá s poklesem příspěvků dle hrubého národního důchodu.

Naopak u států, jejichž příspěvek klesne, lze očekávat podporu modernizace tohoto zdroje. Španělsku, Polsku a Itálii vypočtený odvod klesne o zhruba 10 procent, což se jeví jako dostatečný pokles, aby tyto státy vystupovaly ve prospěch nového zdroje.

Dle autora je modernizace zdroje založeného na DPH rozhodně krok správným směrem, Při zachování horizontální i vertikální spravedlnosti, i z pohledu fis-

kálního federalismu se nové nastavení zdroje dle HDP jeví jako momentálně vhodný nástroj pro financování rozpočtu Evropské unie.

Poslední ze změn v návrhu Evropské komise na novou podobu rozpočtu EU se týká příspěvku z hrubého národního důchodu. Přestože dle návrhu Komise dozná tento zdroj pouze malých změn (např. navýšený počet částí poskytovaných v předstihu) a výpočet zůstává zachován, v kontextu celého návrhu Komise je tento zdroj vhodné zachovat. Změny v počtu předem poskytnutých dvanáctin jsou nutné z důvodu, že ostatní příspěvky jako DFT nebo zdroj dle DPH jsou značně variabilní, velikost těchto příspěvků kolísá a přijaté částky lze s větší či menší přesností jen odhadovat. Proto je nutné navýšit částky předem poskytované potřebám EU z důvodu celkového poklesu významnosti zdroje dle HND. Při poklesu částek poskytovaných dle HND klesne i velikost předem poskytovaných záloh, je tedy třeba je úměrně navýšit.

Tento zdroj je závislý na ostatních příjmech rozpočtu EU a je nutné ho tak hodnotit v kontextu. Samostatně se jedná o nevhodný nástroj pro financování unijního rozpočtu i z pohledu fiskálního federalismu, nejedná se o vlastní zdroj a vytváří závislost Evropské unie na solidaritě členských států. V aktuální situaci je však patrně nejvhodnějším způsobem, jak dorovnat chybějící prostředky rozpočtu, které nepokryjí vlastní zdroje. Je však vhodné se snažit, aby byla část rozpočtu financována tímto způsobem co nejnižší a neprohlubovala se tak závislost EU na členských státech. Tomu má napomoci právě reforma příjmů rozpočtu podle návrhu Evropské komise. Ten počítá se snížením na konci prvního rozpočtového rámce po zavedení nové podoby příjmů rozpočtu o téměř polovinu, což autor hodnotí velmi pozitivně. Snížením tohoto nevlastního zdroje dojde k posílení autonomie unijního rozpočtu. I u tohoto zdroje je dodržena horizontální i vertikální spravedlnost a v kontextu návrhu Komise autor považuje tento zdroj za dostatečný. Odkud budou odváděny příspěvky jednotlivých států, je vhodné ponechat na rozhodnutí samotných zemí, Evropská unie, dle pravidel fiskálního federalismu, nezasahuje do způsobu financování tohoto příspěvku. Národní vlády mohou efektivněji určit optimální oblasti, ze kterých bude tento zdroj financován. V budoucnu může být prostor k jeho dalšímu omezení či eliminaci, nyní je však potřebnější zaměřit pozornost na schválení navrhované podoby rozpočtu EU a až poté vymýšlet další možnosti financování rozpočtu, které by ještě lépe odpovídaly fiskálnímu federalismu.

V kontextu celého návrhu Komise autor předpokládá, že k tomuto zdroji nebudou mít členské státy výhrady. Vzhledem k zavedení nového zdroje DFT a posílení zdroje dle DPH, dojde k poklesu příspěvku na základě hrubého národního důchodu u všech členských zemí o nezanedbatelných 7,12 %.

Návrh Evropské komise taktéž počítá s úpravou v současnosti hojně užívaných korekcí a úprav odvodů pro jednotlivé státy. Korekce budou postupně omezeny až k jejich úplnému ukončení, přičemž jejich funkci budou plnit jiné mechanismy paušálního snížení.

Co se týče návrhu Evropské komise na novou podobu rozpočtu Evropské unie jako celku, kdy Komise navrhuje zavést nový zdroj, daň z finančních transakcí, modernizovat zdroj založený na DPH a upravit zdroj založený na HND, očekává autor

z pohledu států větší podporu než doposud. U naprosté většiny by zavedením nové podoby došlo ke snížení odvodů o několik jednotek procent, pouze u tří států by došlo k nárůstu, což je řešitelné například dočasným systémem úlev či jiných podpor. Obava států ke schválení této nové podoby plyne patrně ze strachu o posílení autonomie EU, zvláště u euroskepticky orientovaných států jako je například Velká Británie. Svůj podíl, že nová podoba rozpočtu EU nebyla dosud schválena, má dozajista i finanční trh a jeho zájmové skupiny, které odmítají schválení daně z finančních transakcí na centralizované úrovni a s ní i celý „balíček“ Evropské komise na novou podobu rozpočtu. Autor se však ztotožňuje s názorem Evropské komise a reformu příjmů rozpočtu EU doporučuje schválit.

Ostatní možné způsoby financování rozpočtu EU pomocí zavedení nových vlastních zdrojů, jako je evropské zdanění finančního sektoru, aukce v rámci systému obchodování s emisemi skleníkových plynů, poplatky EU týkající se letecké dopravy, evropská DPH, evropské zdanění energie a evropská daň z příjmu právnických osob, které Evropská komise zvažovala či další vlastní zdroje, například osobní důchodová daň, evropské zdanění tabáku a alkoholu a jiné, nejsou v návrhu Evropské komise na reformu příjmů EU obsaženy, nejsou tedy předmětem zkoumání ani v této práci.

7 Závěr

Cílem práce bylo navrzení fiskálního federalismu pro Evropskou unii s důrazem na příjmovou stranu rozpočtu. V první části se autor věnoval teoretickému vymezení a seznámení se s fiskálním federalismem a charakteristikou Evropské unie a jejího rozpočtu. V praktické části byla pozornost zaměřena na návrh Evropské komise na novou podobu příjmů rozpočtu Evropské unie, která měla nahradit současnou. Návrh Komise by měl být pro podobu rozpočtu EU, při respektování současné fáze integrace, vhodnější jak z pohledu fiskálního federalismu, tak i dle rozpočtových principů Evropské unie, které byly popsány například v Římské smlouvě. Autor se věnoval detailní analýze a komparaci nového zdroje z daně z finančních transakcí, nové podoby zdroje založeného na DPH a upraveného zdroje založeného na HND. Tradiční vlastní zdroje a ostatní příjmy rozpočtu jsou v nové podobě návrhu Komise zachovány beze změny. Popsány byly dopady návrhu jak na jednotlivé státy, tak na poplatníky daně i na celou Evropskou unii. Evropská komise navrhovala zahájení užívání nové podoby příjmů rozpočtu na začátek roku 2014, její návrh však nebyl dosud jako celek přijat. Nejvíce kontroverzí vyvolává v návrhu modelu rozpočtu daň z finančních transakcí, kterou spousta zemí podporuje, ale zároveň několik států vystupuje proti ní. Nejbližší schválení z celého balíčku návrhu Evropské komise je částečné zavedení daně z finančních transakcí, kterou plánuje deset členských zemí Evropské unie na svých územích zavést v režimu posílené spolupráce. V roce 2016 se očekává předložení návrhu těchto deseti zemí na podobu a způsob vybírání této daně a poté její zavedení.

Hlavní důraz v nové podobě příjmů rozpočtu Evropské unie je kladen na posílení vlastních zdrojů rozpočtu a omezení příspěvku založeného na hrubém národním důchodu, čímž by došlo k posílení rozpočtové nezávislosti Evropské unie. K tomu má dojít zavedením nového vlastního zdroje a vyšším výnosem ze zdroje založeného na DPH.

Obecně se nové zdroje v návrhu Evropské komise dají charakterizovat snahou o zvýšení transparentnosti, efektivnosti, spravedlnosti, snížení administrativních nákladů spojených s výběrem a správou daně a v neposlední řadě snahou o jednodušší výpočet odváděných částek.

V bilančním závěru byly zhodnoceny negativní i pozitivní potenciální dopady ze zavedení nové podoby financování rozpočtu a na základě uvedené argumentace autor dospěl k názoru, že přijetí návrhu Evropské komise na novou podobu příjmů rozpočtu Evropské unie je správný krok nejen z pohledu fiskálního federalismu, ale i dle principů samotné Evropské unie. Na základě nastudované literatury, analýzy dostupných dat a po zhodnocení potenciálních dopadů autor doporučuje schválení podoby příjmů rozpočtu Evropské unie, jak ji navrhuje Evropská komise.

8 Literatura

- BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 478 s. ISBN 978-80-247-1807-1.
- BEGG, I., GRIMWADE, N. *Paying for Europe*. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998. ISBN 1850758581.
- ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ P. *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.
- DĚDEK, O. *Zavedení eura v České republice: Jedenáct členů eurozóny zavede daň z finančních transakcí* [online]. 2012 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2012/jedenact-clenu-eurozony-zavede-dan-z-fin-1778>
- EUR-Lex. *EURLex: Přístup k právu Evropské unie: Zásada subsidiarity* [online]. 2015 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:ai0017>
- Eurobarometer 75. *European's Perceptions on the State of the Economy* [online]. : 24 s. [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb75/eb75_en.pdf
- Evropská komise a. *Činnost Evropské komise* [online]. 2015 [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/atwork/index_cs.htm
- Evropská komise b. *Návrh nařízení rady o metodách a postupech pro poskytování vlastního zdroje založeného na dani z finančních transakcí* [online]. 2011: 22 s. [cit. 2015-12-26]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwk1420/COM_2011_0738_CS.pdf
- Evropská komise c. *European Commission Press Release Database: Společná pravidla pro daň z finančních transakcí – často kladené dotazy* [online]. 2015 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-640_cs.htm
- Evropská komise d. *Návrh nařízení rady o metodách a postupech pro poskytování vlastního zdroje založeného na dani z přidané hodnoty* [online]. 2011, : 15 s. [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwk1420/COM_2011_0737_CS.pdf
- Evropská komise e. *Pozměněný návrh nařízení rady o metodách a postupu pro poskytování tradičních vlastních zdrojů a vlastních zdrojů z HND a o opatřeních ke krytí hotovostních nároků (Přehled)* [online]. 2011, : 38 s. [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwk1420/COM_2011_0742_CS.pdf

- Evropská komise f. *Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2015: Všeobecný úvod* [online]. 2014 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/budget/data/DB/2015/cs/SEC00.pdf>
- Evropská unie a. *Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství* [online]. 1962, : 168 s. [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/754-smlouva_o_es.pdf
- Evropská unie b. *Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM)* [online]. 1957, : 39 s. [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/757-smlouva_o_euratom.pdf
- Evropská unie c. *Evropský parlament* [online]. 2015 [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm
- Evropská unie d. *Rada Evropské unie* [online]. 2015 [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/council-eu/index_cs.htm
- Evropská unie e. *Evropská komise* [online]. 2015 [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_cs.htm
- Evropský hospodářský a sociální výbor. *Úřední věstník Evropské unie: Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie* [online]. 2012, : 45-51 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012AE0816>
- Evropský parlament. *Zásada subsidiarity* [online]. 2015 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.2.2.html
- HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství: první pilíř Evropské unie*. 2. rozš. a upr. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2000, 165 s. ISBN 80-85864-88-6.
- KÖNIG, P. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2., aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxxiv, 630 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-011-9.
- KRUTÍLEK a, O. *Euroskop: Finanční rámec 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8905/sekce/financni-ramec-2014-2020/>
- KRUTÍLEK b, O. *Euroskop: Výdaje rozpočtu EU* [online]. 2015 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8879/sekce/vydaje-rozpocetu-eu/>
- LACINA, L., OSTŘÍŽEK, J. *Učebnice evropské integrace*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011, 468 s. ISBN 978-80-87474-31-0.
- Ministerstvo financí ČR a. *Systém vlastních zdrojů Evropské unie* [online]. 2015 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vlastni-zdroje>

- Ministerstvo financí ČR b. *Víceletý finanční rámec 2014 – 2020* [online]. 2015 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vicelety-financni-ramec/vicelety-financni-ramec-2014--2020-20232>
- MUSGRAVE, R., MUSGRAVEOVÁ, P. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1994, 14, 581 s. ISBN 80-85603-76-4.
- NERUDOVÁ, D. *Daň z finančních transakcí - možný nový vlastní zdroj rozpočtu Evropské unie* [online]. 2013 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d41741v52712-dan-z-financnich-transakci-mozny-novy-vlastni-zdroj-roz-po/?search_query=mezin%C4%82%CB%87rodn%C4%82%C2%AD%20obchod#footnote3
- OATES, W. *The Theory of Public Finance in a Federal System*. The Canadian Journal of Economics / Revue canadienne d'Economie, Vol. 1, No. 1. (Feb., 1968) [online]. : 37-54 [cit. 2015-12-28]. Dostupné z: <http://econweb.umd.edu/~oates/research/theorypublicfinance.pdf>
- PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
- Rozpočtový výbor Evropského parlamentu. *Zpráva o návrhu nařízení Rady o metodách a postupech pro poskytování vlastního zdroje založeného na dani z přidané hodnoty* [online]. 2012 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2012-0316+0+DOC+XML+V0//CS>
- STRUPCZEWSKI, J. *Reuters: Ten EU countries agree on aspects of a financial-transaction tax* [online]. 2015 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-eu-ftt-progress-idUSKBN0TR19C20151208>
- ŠIMÍKOVÁ, I. *Evropská unie: Může se stát federalismus hlavní integrační teorií?* Acta Oeconomica Pragensia [online]. 2009(1): 28-44 [cit. 2015-12-31]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=aop>
- ŠIROKÝ, J. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, xvi, 301 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-005-8.

Přílohy

A Výpočet daně z finančních transakcí

Tab. 9 Výpočet daně z finančních transakcí.

	Celá ekonomika závazky	Celá ekonomika platby	Nefinanční Společnosti závazky	nefinanční společnosti platby	Domácnosti závazky	Domácnosti platby	Neziskové organizace závazky	Neziskové organizace platby
Belgie	105 993,0	103 649,1	29 705,8	23 716,3	20 552,6	9 020,4	2 485,1	1 102,1
Bulharsko	17 736,0	17 590,8	8 963,1	5 550,2	767,5	-24,5	224,5	-35,3
Česká republika	19 662,0	20 043,5	3 236,4	6 076,0	7 748,1	3 964,6	36,6	68,0
Dánsko	127 291,3	107 220,3	63 166,3	48 359,8	7 767,6	13 882,3	359,0	-220,7
Německo	564 959,0	523 585,0	-40 085,0	81 650,0	157 276,0	20 268,0	2 834,0	142,0
Estonsko	7 178,5	6 804,6	2 310,7	2 707,9	968,5	391,3	51,6	41,2
Irsko	351 370,0	344 411,0	71 175,0	65 819,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Řecko	47 973,1	32 673,5	-6 678,1	-3 109,2	-6 903,6	-2 165,0	541,6	46,5
Španělsko	107 522,0	123 908,0	24 304,0	4 956,0	17 254,0	-17 069,0	1 496,0	-339,0
Francie	1 161 970,0	1 208 592,0	80 244,0	131 083,0	106 803,0	27 801,0	-1 885,0	-301,0
Chorvatsko	951,8	523,7	-436,1	199,7	915,3	-86,4	33,9	36,6
Itálie	84 093,0	29 339,0	27 683,0	3 850,0	25 715,0	-6 137,0	-21,0	-378,0
Kypr	2 334,1	2 122,8	-1 935,6	-3 852,1	-1 478,8	162,4	46,4	-16,0
Lotyšsko	8 301,6	4 535,4	6,2	718,0	4 188,8	-1 073,4	35,2	13,2
Litva	4 677,5	4 407,4	-829,2	-2 053,3	837,2	792,0	-13,5	-5,1
Lucembursko	506 734,3	504 772,4	-6 892,4	-4 107,4	3 446,7	2 061,7	-155,5	-104,5
Maďarsko	23 640,2	18 581,0	8 866,1	7 943,8	5 437,9	-967,3	937,7	19,3
Malta	5 845,0	6 344,9	2 237,7	2 510,4	1 696,1	295,5	-175,3	-156,2
Nizozemsko	121 707,0	52 569,0	30 327,0	-15 548,0	31 487,0	6 121,0	29,0	-93,0

Rakousko	11 951,8	15 448,7	8 853,1	11 014,8	10 709,1	2 042,3	-294,7	-18,5
Polsko	82 043,6	78 664,8	16 776,8	20 550,9	17 506,2	7 467,9	176,6	1,9
Portugalsko	59 105,6	62 619,1	-6831,60	-8 906,0	5 232,7	-440,1	-3 093,4	-2 372,0
Rumunsko	16 538,8	13 558,0	9 909,4	7 352,2	4 646,1	575,3	558,7	538,1
Slovinsko	3 738,0	1 563,0	-418,0	-2 304,0	787,0	-83,0	6,0	-4,0
Slovensko	10 401,6	10 289,3	160,5	-653,6	4 014,9	2 865,9	-213,0	-149,2
Finsko	26 961,0	31 301,0	6 450,0	-1 776,0	-892,0	4 827,0	-443,0	-363,0
Švédsko	109 101,6	94 550,3	26 389,6	42 927,4	40 247,4	18 672,3	91,8	-16,9
Velká Británie	700,9	110 210,6	41 640,2	22 659,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Částky jsou uvedené v tisících euro.

Tab. 10 Výpočet daně z finančních transakcí – pokračování.

	Celá ekonomika	Nefinanční společnosti	Domácnosti	Neziskové organizace	Suma nefin. inst. domácnosti nezisk. org.	Základ daně	Daň	Převod na jednotky eur	Podíl z celku
Belgie	209 642,1	53 422,1	11 505,5	3 587,2	68 514,8	141 127,3	141,1273	141 127 300	2,28 %
Bulharsko	35 326,8	14 513,3	200,0	189,2	14 902,5	20 424,3	20,4243	20 424 300	0,33 %
Česká republika	39 705,5	9 312,4	4 001,2	104,6	13 418,2	26 287,3	26,2873	26 287 300	0,43 %
Dánsko	234 511,6	111 526,1	14 241,3	138,3	125 905,7	108 605,9	108,6059	108 605 900	1,76 %
Německo	1 088 544,0	41 565,0	23 102,0	2 976,0	67 643,0	1 020 901,0	1020,901	1 020 901 000	16,53 %
Estonsko	13 983,1	5 018,6	442,9	92,8	5 554,3	8 428,8	8,4288	8 428 800	0,14 %
Irsko	695 781,0	136 994,0	0,0	0,0	136 994,0	558 787,0	558,787	558 787 000	9,05 %
Řecko	80 646,6	-9 787,3	-1 623,4	588,1	-10 822,6	91 469,2	91,4692	91 469 200	1,48 %

Španělsko	231 430,0	29 260,0	-15 573,0	1 157,0	14 844,0	216 586,0	216,586	216 586 000	3,51 %
Francie	2 370 562,0	211 327,0	25 916,0	-2 186,0	235 057,0	2 135 505,0	2135,505	2 135 505 000	34,57 %
Chorvatsko	1 475,5	-236,4	-52,5	70,5	-218,4	1 693,9	1,6939	1 693 900	0,03 %
Itálie	113 432,0	31 533,0	-6 158,0	-399,0	24 976,0	88 456,0	88,456	88 456 000	1,43 %
Kypr	4 456,9	-5 787,7	208,8	30,4	-5 548,5	10 005,4	10,0054	10 005 400	0,16 %
Lotyšsko	12 837,0	724,2	-1 038,2	48,4	-265,6	13 102,6	13,1026	13 102 600	0,21 %
Litva	9 084,9	-2 882,5	778,5	-18,6	-2 122,6	11 207,5	11,2075	11 207 500	0,18 %
Lucembursko	1 011 506,7	-10 999,8	1 906,2	-260,0	-9 353,6	1 020 860,3	1020,8603	1 020 860 300	16,53 %
Maďarsko	42 221,2	16 809,9	-29,6	957,0	17 737,3	24 483,9	24,4839	24 483 900	0,40 %
Malta	12 189,9	4 748,1	120,2	-331,5	4 536,8	7 653,1	7,6531	7 653 100	0,12 %
Nizozemsko	174 276,0	14 779,0	6 150,0	-64,0	20 865,0	153 411,0	153,411	153 411 000	2,48 %
Rakousko	27 400,5	19 867,9	1 747,6	-313,2	21 302,3	6 098,2	6,0982	6 098 200	0,10 %
Polsko	160 708,4	37 327,7	7 644,5	178,5	45 150,7	115 557,7	115,5577	115 557 700	1,87 %
Portugalsko	121 724,7	-15 737,6	-3 533,5	-5 465,4	-24 736,5	146 461,2	146,4612	146 461 200	2,37 %
Rumunsko	30 096,8	17 261,6	1 134,0	1 096,8	19 492,4	10 604,4	10,6044	10 604 400	0,17 %
Slovinsko	5 301,0	-2 722,0	-77,0	2,0	-2 797,0	8 098,0	8,098	8 098 000	0,13 %
Slovensko	20 690,9	-493,1	2 652,9	-362,2	1 797,6	18 893,3	18,8933	18 893 300	0,31 %
Finsko	58 262,0	4 674,0	4 384,0	-806,0	8 252,0	50 010,0	50,01	50 010 000	0,81 %
Švédsko	203 651,9	69 317,0	18 764,1	74,9	88 156,0	115 495,9	115,4959	115 495 900	1,87 %
Velká Británie	110 911,5	64 299,4	0,0	0,0	64 299,4	46 612,1	46,6121	46 612 100	0,75 %
EU-28						6 176 826,3	6176,8263	6 176 826 300	100 %

Zdroj: Eurostat a vlastní výpočty autora.

Poznámka: Pokud není uvedeno jinak, částky jsou zvoleny v tisících euro, Daň z finančních transakcí byla vypočtena na základě jednotné sazby 0,1%.

B Výpočet zdroje založeného na DPH

Tab. 11 Výpočet zdroje založeného na DPH.

	Výběr DPH státu	Průměrný podíl Unie na zdanitelných plnění	Uplatnění podílu Unie	základní sazba DPH	Základ vlastních zdrojů z DPH	Stanovená procentní sazba	Velikost příspěvku (mil. euro)	Velikost příspěvku (euro)
Belgie	27 517,8	0,4	11007,12	0,21	52414,86	0,01	524,15	524 148 571
Bulharsko	3 799,1	0,4	1519,64	0,20	7598,2	0,01	75,98	75 982 000
Česká republika	11 602,4	0,4	4640,96	0,21	22099,81	0,01	221,00	220 998 095
Dánsko	24 977,7	0,4	9991,08	0,25	39964,32	0,01	399,64	399 643 200
Německo	203 081,0	0,4	81232,4	0,19	427538,9	0,01	4 275,39	4 275 389 474
Estonsko	1 711,1	0,4	684,44	0,20	3422,2	0,01	34,22	34 222 000
Irsko	11 495,5	0,4	4598,2	0,23	19992,17	0,01	199,92	199 921 739
Řecko	12 676,0	0,4	5070,4	0,23	22045,22	0,01	220,45	220 452 174
Španělsko	64 688,0	0,4	25875,2	0,21	123215,2	0,01	1 232,15	1 232 152 381
Francie	148 129,0	0,4	59251,6	0,20	296258	0,01	2 962,58	2 962 580 000
Chorvatsko	5 368,1	0,4	2147,24	0,25	8588,96	0,01	85,89	85 889 600
Itálie	96 897,0	0,4	38758,8	0,22	176176,4	0,01	1 761,76	1 761 763 636
Kypr	1 512,0	0,4	604,8	0,19	3183,158	0,01	31,83	31 831 579
Lotyšsko	1 787,3	0,4	714,92	0,21	3404,381	0,01	34,04	34 043 810
Litva	2 764,4	0,4	1105,76	0,21	5265,524	0,01	52,66	52 655 238
Lucembursko	3 585,6	0,4	1434,24	0,17	8436,706	0,01	84,37	84 367 059
Maďarsko	9 754,0	0,4	3901,6	0,27	14450,37	0,01	144,50	144 503 704
Malta	642,2	0,4	256,88	0,18	1427,111	0,01	14,27	14 271 111
Nizozemsko	42 708,0	0,4	17083,2	0,21	81348,57	0,01	813,49	813 485 714

Rakousko	25 444,5	0,4	10177,8	0,20	50889	0,01	508,89	508 890 000
Polsko	29 317,0	0,4	11726,8	0,23	50986,09	0,01	509,86	509 860 870
Portugalsko	14 672,1	0,4	5868,84	0,23	25516,7	0,01	255,17	255 166 957
Rumunsko	11 649,6	0,4	4659,84	0,24	19416	0,01	194,16	194 160 000
Slovinsko	3 153,5	0,4	1261,4	0,22	5733,636	0,01	57,34	57 336 364
Slovensko	5 021,1	0,4	2008,44	0,20	10042,2	0,01	100,42	100 422 000
Finsko	18 948,0	0,4	7579,2	0,24	31580	0,01	315,80	315 800 000
Švédsko	38 805,1	0,4	15522,04	0,25	62088,16	0,01	620,88	620 881 600
Velká Británie	154 145,8	0,4	61658,32	0,20	308291,6	0,01	3 082,92	3 082 916 000
EU-28								18 813 734 875

Zdroj: Věstník Evropské unie – rozpočet 2014 (2014), Evropský parlament – Working document on Own resource based on the value added tax (2012), Evropská komise d (2011), Evropská komise – VAT Rates Applied in the Member States of the European Union (2015), vlastní výpočty autora.

Poznámka: Pokud není uvedeno jinak, částky jsou uvedeny v milionech euro.

C Výpočet zdroje založeného na HND

Tab. 12 Výpočet zdroje založeného na HND v eurech.

	HND států	Jednotná sazba vlastního zdroje	Velikost příspěvku z HND
Belgie	3 995 217 000	0,686393	2 742 288 310
Bulharsko	414 657 000	0,686393	284 617 592
Česká republika	1 428 027 000	0,686393	980 187 496
Dánsko	2 641 773 000	0,686393	1 813 294 050
Německo	28 440 033 000	0,686393	19 521 034 788
Estonsko	184 233 000	0,686393	126 456 211
Irsko	1 384 808 000	0,686393	950 522 285
Řecko	1 813 897 000	0,686393	1 245 045 898
Španělsko	10 515 414 000	0,686393	7 217 704 793
Francie	21 602 716 000	0,686393	14 827 949 410
Chorvatsko	438 824 000	0,686393	301 205 648
Itálie	16 020 137 000	0,686393	10 996 107 202
Kypr	154 720 000	0,686393	106 198 699
Lotyšsko	249 297 000	0,686393	171 115 674
Litva	353 042 000	0,686393	242 325 498
Lucembursko	340 956 000	0,686393	234 029 754
Maďarsko	977 036 000	0,686393	670 630 507
Malta	68 120 000	0,686393	46 757 080
Nizozemsko	6 274 369 000	0,686393	4 306 681 906
Rakousko	3 296 730 000	0,686393	2 262 851 840
Polsko	3 938 971 000	0,686393	2 703 681 459
Portugalsko	1 615 868 000	0,686393	1 109 120 212
Rumunsko	1 507 998 000	0,686393	1 035 079 018
Slovinsko	349 637 000	0,686393	239 988 331
Slovensko	759 723 000	0,686393	521 468 421
Finsko	2 066 821 000	0,686393	1 418 651 119
Švédsko	4 549 119 000	0,686393	3 122 482 673
Velká Británie	19 611 871 000	0,686393	13 461 447 673
EU-28	134 994 014 000		92 658 923 548

Zdroj: Věstník Evropské unie – rozpočet 2014 (2014), vlastní výpočty autora.

Poznámka: Jednotná sazba vlastního zdroje se vypočítá jako podíl zbývající části, která má být financována z dodatečného zdroje (92 658 923 548) a součtu HND všech členských zemí (134 994 014 000).